

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati pett vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351

MOGOČEN TABOR BELE LJUBLJANE

Srce Slovenije je na veličasten način potrdilo svojo ljubezen do kralja in nedeljive Jugoslavije — Velik in resen memento vsem, ki se igrajo z ognjem

Ljubljana, 20. januarja.

Zadnja leta in posebno še prav poslednje dobo smo se Slovenci tu na meji lahko preverjali, s kakšno zavistjo zro nekateri na konsolidacijo Jugoslavije in kako zaželjeno bi bilo nasprotnikom naše države, ako bi se mi zvrstili sami med seboj. Kar je zvestih jugoslovenskih src, so ob takih dokazih nasprotovanj naše rasti samo še bolj poglabila ljubezen do svoje države in svojega kralja, ki v teh usodnih časih pogumno vodi krmilo in usodo Jugoslavije. A baš Silvestrovo nas je moralo osumiti, ko nam je pokazalo, da se tudi še med nami najdejo ljudje, ki se spozabljajo do »punktacij« in bi se radi vrtili v dobo pred 1. decembrom 1918. Potem pa je še jugoslovenski katoliški episkopat smatral za nujno potrebno, da katoliško ljudstvo pozori na sokolsko »brezverstvo«. To dvojje je zlasti pri Slovencih moralo zadeti v živo. Mi smo stražarji Jugoslavije ob meji, pri nas je žarišče jugoslovenskega Sokolstva. Vse, kar je pri nas zavednega in treznomislečega, se z globokim ogorčenjem zgraža nad punktacijsko in nad izpadom proti Sokolstvu. Da je tudi Ljubljana jedva čakala prilike da izreče svojo sodbo, je pokazala sinočna silajna protestna skupščina na Taboru.

Nacionalna zavest bele Ljubljane je od nekdaj in za vselej izven dvoma. Dasi navidezno hladna, se zna Ljubljana v trenutkih, ko je to potrebno, razgreti in z upravljajškim temperamentom manifestirati za državo in za kralja, ostro pa soditi one, ki z rovarstvom proti Jugoslaviji ogrožajo predvsem obstanek Slovencev. Naša največja sokolska dvorana je dala sinočni skupščini najprimernejši okvir. Že dolgo misno na Taboru in vobče ne v Ljubljani videli tako grandioznega zbora. Članstvo sreske organizacije JRKD je pokazalo vzorno disciplino; treba je pa še posebej poudariti, da so taborsko dvorano do kraja napolnili v pretežni meri tisti naši ljudje, ki se morajo s trdim delom boriti za vsakdanji kruh, ki jim ne prizanašajo udarci današnje krute dobe. Na sinočnem zboru so ti naši ljudje na presenetljivo mogočen način manifestirali, da si ne dajo iz src izgrizati vere v močno jugoslovensko državo, ki jim je edino poročstvo za srečnejšo bodočnost njih samih in njihovih potomcev.

Dobesedno nabita je bila prostorna dvorana, je spredaj je bilo nekaj sedežev, vsi drugi tisoči so stali v gneči in nestrpno čakali otvoritve zbora. Med tem pa so se prihajali vedno novi ljudje, do kraja polna je bila tudi že velika galerija, treba je bilo odpreti še stranske prostore, tako da je ob nastopu prvega govornika bila vsa taborska dvorana podobna ogromnemu panju. In kako se je ta impozantna armada razgibala, čim so padle prve besede o pomenu protesta, kako je enodušno razžala svoje ogorčenje nad rovarstvom proti državi in sokolstvu, kako pa je obenem tudi dajal duška svojim svetlim čustvom do države in kralja! Če je kdo še prišel z mlačnim srcem, se je moral do jedra uveriti, kako mogočno plameni v Ljubljani žar domovinske ljubezni. Vsem tistim, ki se igrajo z ognjem, pa je bil to glasen, silovit memento!

Čim je predsednik ljubljanske sreske organizacije JRKD direktor Anton Jug pristrčno pozdravljen otvoril skupščino — a otvoritev je bila lahko tako točna, kakor le redkokdaj — se je v vsej množici nezadržno sprostil vse, kar je hotela brez strahu izraziti. Padli so rezki, ostri vzkliki proti rušilem države, obenem pa je vsa ta množica izkoristila sleherni priložnost, da je prirejala ovacije kralju Aleksandru in nedeljivi Jugoslaviji. Z vsjo pozornostjo so tisoči poslušali globoko zajeti, zares izčrpnimi govor dr. Pavla Pestotnika, ki je nanizal tako zanimive zgodovinske argumente, da je v slehernem poslušalcu utemeljil sodbo, zakaj in komu so v prid punktacije in škofovski izpad proti Sokolstvu. Odločno, temperamentno besedo je nato izrekel poslovodni podpredsednik sreske organizacije JRKD dr. Josip Cepuder,

čigar zanosni govor je izzvenel v najresnejšem opominu dr. Korošcu in njegovim zaplečnikom: »Roke proč, ker se boste sicer opekli! V borbi za obstoj države ne bomo poznali nobenih obzirov, nobene milosti!... Tu je bilo treba videti in čuti, kako je zagrmel orkan po dvorani! A ko je nato narodni poslanec dr. Stane Rape retorično sila spretno in učinkovito dokazoval s citati iz »Slovenca«, kako se je politika dr. Korošca in SLS že iz predvojnih časov dalje vija kakor kača med skalovjem, poslušalci kar niso štedili z izrazi silovitega gneva. »Dovolj je odpuščanja, dovolj priznavaš! Vi vsi, ki ste zvesti svoji državi in narodu, vi ki hočete edinstveno nerazrušeno Jugoslavijo, na plan!« — tako je pozval dr. Stane Rape vse navzoče tisoče in v odgovor je iz vseh grl gromko zadonela himna, da je orlo po dvorani: »Bože pravde!... Resolucija, ki z vsjo odločnostjo odklanja poizkuse rušenja naše države ter Sokola kraljevine Jugoslavije, je bila sprejeta s takim odobravanjem, da je pač bilo odveč vsako glasovanje. Z vzklikom »Živeli kralji!« je direktor Jug točno ob pol 22. zaključil skupščino. V najlepšem redu so se množice razhajale. Toda iskre, ki so vnele srca, so še na ulicah dajale pobudo k manifestacijam za kralja in državo.

Ljubljana je na nepozaben, dostojen

javstven način osvetlila lice pred vsem svetom.

Resolucija,

ki je bila sprejeta na tem veličastnem zborovanju, pravi med drugim:

I. 1. decembra 1918. smo se zedinili Slovenci, Srbi in Hrvatje kot deli enotnega naroda v skupno državo pod žezlom dinastije Karagorjevičev. To s tolikimi žrtvami doseženo zedinjenje je za vse Slovence nespremenljivo dejstvo, kar vemo in priznavamo, da ravno za nas Slovence ni življenja izven Jugoslavije, da more le enotna, nedeljena in nedeljiva Jugoslavija nuditi varno streho nam, ki že živimo v svobodni nacionalni državi, upanje na boljšo bodočnost pa vsem onim našim bratom, ki ječe pod tujim jarmom.

II. Odklanjamo z vsjo odločnostjo vse poizkuse rušenja te naše države in njenih temeljnih principov, naj prihajajo ti poizkusi od koderkoli in kogarkoli. Jugoslavija obstoja in mora obstojati. Državo, njeno osnovno idejo enega naroda in ene države ter Sokola kraljevine Jugoslavije bomo branili z vsemi sredstvi ne le proti tujcem, marveč predvsem proti onim našim domačim elementom, ki skušajo s izrabljanjem današnjega težkega gospodarskega stanja sejati nezadovoljstvo in nezaupanje med naše ljudstvo ter zaneti v njem neveljavo proti državi in principu narodnega in državnega edinstva.

III. in IV. točka resolucije zahtevata, naj oblasti nastopijo proti vsem, ki rušijo temelje države in slabe njeno moč, z vsjo ostrožjo zakona, pred katerim smo enaki vsi državljani. Vsi zavestni Slovenci in Jugoslovenci pa morajo tudi sami storiti vse, da se onemogoči politika razdiranja.

Novi protesti

Slovensko ljudstvo odločno odklanja punktacije dr. Korošca in njegovih pristašev kot protinarodne in protidržavne

Iz vseh krajev dravske banovine prejemamo vsak dan nove protestne izjave ogorčenja proti punktacijam dr. Korošca, ki so naperjene proti narodnemu in državnemu edinstvu, ker se slovensko ljudstvo prav dobro zaveda, da je mogoče njegov obstoj in razvoj samo v močni Jugoslaviji, ki se bo lahko branila napram vsem svojim sovražnikom. Slovensko ljudstvo prav dobro ve, kako se godi našim rojakom izven jugoslovenskih mej, in zato tudi energično obsoja vse, ki skušajo porušiti s premnogimi žrtvami doseženo naše osvoboditve in zedinjenosti. Žal, zaradi pomanjkanja prostora ni mogoče objaviti vseh teh protestnih izjav, zaradi česar navajamo v nadaljevanju samo nekatere najbolj značilne.

Iz ptujskega sreza

Župani desetih občin župnije Sv. Urbana v ptujskem srezu so poslali min. predsedniku dr. Milanu Srškiću naslednjo brzojavko: »Zvesti kralju zaupamo vladi ter obojamo z gnevom razdorno in izdajalsko delo separatistov in punktacijskega Prosimo Vas, da čuvate z vsemi sredstvi nad narodnim in državnim edinstvom ter ohranite narodu in državi red in mir.«

Vojnik

Krajevna organizacija JRKD v Vojniku pri Celju je poslala min. predsedniku dr. Milanu Srškiću naslednjo brzojavko:

Odločno odklanjamo punktacije dr. Korošca in zahtevamo, naj se nicesar ne izpremeni na sedanjem narodnem edinstvu odgovarjajoči ureditvi države, ker smatramo edino v tako urejeni državi Slovencev zagotovljeno bodočnost in razvoj, kajti edino sedanje stanje odgovarja idealom, za katere so se od nekdaj borili najboljši sinovi slovenskega naroda.

Gorenja vas

Dne 18. t. m. je imel sejo odbor krajevne organizacije JRKD v Gorenji vasi. Zbranih je bilo 14 odbornikov, uglednih in izkušenih možakov narodnega mišljenja, ki so skozi vse svoje življenje strmelni in po svojih močeh delali le za sedanjo edinstveno Jugoslavijo. Ko jim je predsednik in župan g. Franc Jelovčan v lepih in vznešenih besedah pojasnil namen sestanka in obrazložil podrobno že znane punktacije dr. Koroščeve skupine ter njih zloben namen in cilj, je med njimi zavladalo splošno ogorčenje in obsojanje. Z enakim ogorčenjem in trpkim občutkom so pozorno sledili nadaljnjim izjavam predsednika, ko je poročal o nezaklani napadu na naše Sokolstvo v znanem pastirskem listu jugoslovenskega episkopata.

Po kratkem razgovoru je bilo soglasno sklenjeno, da se odpošlje min. predsedniku dr. Milanu Srškiću naslednja brzojavka: »Odločno protestiramo proti vsem izjavam, ki rušijo narodno in državno edinstvo. Slovenci hočemo živeti samo v edinstveni Jugoslaviji, katere voditelj je naš vzvišeni kralj Aleksander. Pripravljene smo se za to idejo boriti do smrti.«

Žužemberk

Krajevna organizacija JRKD v Žužemberku je 14. t. m. na svoji odborovi seji razpravljala o punktacijah g. dr. Korošca in jih ostro zavrnila kot naperjene proti edinstvu Jugoslovanov, ki nam mora biti kot pravim in domoljubnim Jugoslovanom sveto in nedotakljivo. Zlasti obojamo subverzivne težnje punktacijskega t. m. z. m. v tej svoji akciji popolnoma nedosledni in preklinjajoč danes to, kar so včeraj blagoslovili, in žrtvujejo svoji malenkostni strankarski zagrizenosti in strankarskim koristim najvišji ideal vsakega pravega Jugoslovana, z ogromnimi žrtvami vseh Jugoslovanov doseženo narodno zedinjenje pod žezlom naše narodne in že v vseh viharjih preizkušene dinastije Karagorjevičev in našega kralja Aleksandra, ki je prvi borec in branitelj zedinjenja in ki nam je dal program za ohranitev zedinjenja s svojim manifestom od 6. januarja. Naše ljudstvo je odločno vztrajati in slediti programu 6. januarja.

Krajevna organizacija JRKD v Žužemberku je odposlala g. ministrskemu predsedniku dr. Srškiću naslednjo izjavo: »Krajevna organizacija JRKD v Žužemberku odločno ugovarja vsakemu razdiralnemu poizkusu dr. Koroščevih punktacij, jih obsoja kot izdajo nad edinstvom Jugoslovanov in zagotavlja vlado, da je ljudstvo odločno slediti samo programu 6.

Francoske finančne reforme

Pariz, 20. jan. Finančni minister Cherbon je na seji finančnega odbora poslanke zbornice v sredo izjavil, da tudi delno ne more pristati na socialistični protinacrt. Minister je dejal, da je treba izbrati med proračunskim ravnotežjem in inflacijo. Cherbon je vztrajal na tem, da je treba proračun nujno izglasovati, češ da narašča primanjkljaj vsako uro za 1.111.000 frankov. Finančni odbor je včeraj s 24 glasovi proti 11 sklenil, da bo proučil tudi socialistični protipredlog. Proti predlogu so glasovali le člani desnice. Ker vlada odklanja socialistični protinacrt, je njen položaj postal še bolj težaven.

Predsednik republike je predlagal vladi, naj mu črta njegovo plačo za 10 odstotkov.

Sodelovanje Poljske in Čehoslovaške

Poljsko-čehoslovaška antanta tiska za izpolnitev medsebojnih gospodarskih zvez — Gdynija naj bo tudi Čehoslovaški izhodišče na morje

Varšava, 20. jan. Čehoslovaški novinarji, ki so prišli na konferenco čehoslovaško-poljske tiskovne antante, so na grobu pokojnih poljskih letalcev Zwirka in Wigura položili venec. Nato so se sestali v čehoslovaškem poslanstvu s svojimi poljskimi tovariši. Sestanka se je udeležilo tudi osebje poslanstva s čehoslovaškim poslanikom Girsom na čelu. Po pozdravih je govoril šef čehoslovaške tiskovne urada Hajek, ki je naglašal, da sodelovanje čehoslovaško-poljske tiskovne antante znatno presega običajno sodelovanje dveh strokovnih organizacij. To sodelovanje pomeni ustvarjanje atmosfere prijateljstva in zaupanja javnosti v obeh državah. To sodelovanje je nujno ne samo zaradi geografskega in gospodarskega položaja obeh držav, marveč tudi zaradi njihovih enakih tradicij in enakih političnih interesov. V nadaljnjem govoru je omenil izjave čehoslovaškega ministra dr. Krotke, ki je dejal, da je svetovna vojna zvezala oba naroda z neločljivimi skupnimi nalogami. Oba naroda morata stremeti za tem, da si

ohranita politiko absolutne moralne in materialne neodvisnosti. Po svetovni vojni se je izredno afirmirala zgodovinska potreba slovenskih narodov, da čim tesneje sodelujejo.

Kot drugi je govoril bivši generalni komisar Poljske v Gdanskem, Strassburger, ki se je skliceval na zgodovino in etnografske pravice Poljske do Pomorja ter je naglašal, da je pristop k morju nujno potreben ne samo za Poljsko, marveč tudi za Čehoslovaško. Ob koncu svojega govora je navedel besede preporoditelja čehoslovaškega naroda Palackega, ki je dejal: »Kakor so propadli Gali, tako bomo tudi Slovani, če ne bomo imeli lastnik luk na Baltiku.«

Končno je govoril še predsednik čehoslovaškega komiteja Svihovski, ki je na podlagi Strassburgerjevega referata dokazal potrebo dalekosežnega gospodarskega sodelovanja obeh držav ter neodvisnosti poljske in slovenske luke Gdynije, ki mora postati glavno izhodišče na morje ne le za Poljake, marveč tudi za Čehoslovake.

Brezposelnost grozeče narašča

Ljubljana, 20. januarja. Brezposelnost je začela v zadnjem času zopet grozeče naraščati. V Ljubljani narašča od tedna do tedna, prav žalostna poročila pa prihajajo tudi iz raznih krajev Slovenije. Stekarna in Hrastniku je v zadetku tega meseca odpustila 370 delavcev, tudi elektrarna v Žirovnici 30, tovarna »Petovica« v Ptujju pa 200. V Ljubljani sami je zdaj brez službe in zaposlitve 2860 moških in 1203 ženske. Toliko jih je namreč prijavljenih pri Borzi dela, gotovo pa jih je še najmanj dva ali tri tisoč več, ki niso prijavljeni. Na borzo dela je vsak dan ogromen naval, tako da komaj zmore svoje delo. Za letošna ima borza določenega 2 milijona kreditov, katerega večji del bo seveda izrpan že zdaj pozimi. Objubiljen je še naknadni kredit v višini enega milijona, ki pa še ni sgušen.

Za olajšanje brezposelnosti je bilo zadnje čase več anket in sestankov, na katerih se je obširno razpravljalo, pa tudi banska uprava je temu vprašanju posvetila posebno pozornost. Da se nekoliko odpomore bednemu brezposelnemu delavstvu, je banska uprava votala 800.000 Din, ki bodo razdeljeni raznim občinam za javna dela, pri katerih naj se zaposlijo izključno brezposelni. Banska uprava zdaj na podlagi informacij Borze dela, Okrožnega urada in drugih socialnih institucij, ki imajo v tem pogledu najbolj točne statistike, proučuje, kje je največja brezposelnost in katere občine so pomoči najbolj potrebne.

Vremensko poročilo JZSS

Bloke: Dne 19. januarja — 2 C, oblačno, sneži, vzhodnik. Snega 15 cm, sneg suh, smuka dobra, izgledi za nedeljo dobri. Da omogoči ugodnejši poset Blok, je avtobusne podjetje Pečnikar znižalo vozno za smučarja na Din 20 na vsako stran. Smučarji dobe znižano vozno brez posebnih izkaznic. Enako je preskrbljeno za zadostno število prenočišč tudi brez izkaznic. Avto se ustavi pred gostilno Lavrič, v kateri se dobe vse informacije. Gostilni Lavrič in Lenarčič oddajajo celotni penziji za 30 do 35 Din na dan. Vodniki za ture v okolico brezplačno na razpolago.

Jezerško: 20 cm snega pršiča. Smuka prav dobra. V nedeljo bo od prvega vlaka, ki pride ob 8.15 v Kranj, vozil na Jezerško avtobus, prav tako tudi k povratnemu večernemu vlaku.

Tamar: Temp. — 5°, snega 20 cm, smuka dobra, mirno, suh pršič, izgledi za nedeljo prav dobri.

Planica: Temp. — 4°, jasno, 10—15 cm snega na stari podlagi, pršič, smuka dobra.

Kranjska gora: Temp. — 4°, jasno, 10 do 15 cm snega na stari podlagi, pršič, smuka dobra.

Bohinj: Temp. — 3°, oblačno, 20—25 cm snega, pršič, smuka dobra.

Bled-Jezero: Temp. — 2°, oblačno, 30 cm snega, pršič, smuka dobra.

Sv. Križ nad Jesenicami: Temp. 0°, vreme deloma jasno, veter sever, snega na podlagi 25 cm, brez podlage 15 cm, sneg suh pršič, sankališče uporabno, izgledi za nedeljo prav dobri, izgledi za smuške ture dobri.

Mrazi studenec: Temp. — 15°, snega na trdi podlagi 15 cm, smuka idealna, izgledi za nedeljo izborni.

Borovnica: Temp. — 2°, vreme oblačno, veter severozahod, snega brez podlage 20 cm, sneg suh pršič, smuka idealna, izgledi za nedeljo zelo dobri, izgledi za smuške ture Pokojišče, Kožljek, Vintvrh zelo dobri.

Rakek: Temp. — 3°, snega na podlagi 10 cm, vreme oblačno, smuka dobra, mirno, sneg suh pršič, izgledi za nedeljo dobri.

Sv. Jost: Temp. — 4°, snega 30 cm na stari podlagi, brez vetra, smuka ugodna.

Logatec: Temp. — 4°, oblačno, mirno, sneg suh, 5 cm snega, na stari podlagi 10 cm.

Cerknica: Temp. — 4°, vreme oblačno, mirno, snega brez podlage 15 cm, sneg suh pršič, smuka dobra, sankališče uporabno, drsališče na jezeru uporabno, 20 cm debel led, izgledi za nedeljo dobri, izgledi za smuške ture Slivnica dobri.

Bloke: sneži, 30—40 cm pršiča.

Sodražica, Dolensko: Temp. — 5°, snega na podlagi 25 cm, suh pršič, veter sever, izgledi za nedeljo prav dobri, izgledi za smuške ture v okolico prav dobri.

Zelenica: Temp. — 3°, snega novega na stari podlagi 27 cm, oblačno, sneži, veter sever, sneg suh, izgledi za nedeljo prav dobri.

Velika planina: Temp. — 5°, na staro zmaznjeno podlago zapadlo 10 cm pršiča, jasno, smuka idealna.

Murčica nad Trbovljami: Temp. — 3°, oblačno, veter vzhodnik, snega na 15 cm podlagi 20 cm, sneg suh pršič, smuka idealna, izgledi za nedeljo prav dobri.

Lisca: Na Lisici je zapadlo 20 cm snega, sneži dalje, smuka idealna.

Mariborska koča: Temp. — 2°, 15 cm snega.

Kočevje: Temp. 0°, drobno mede, 30 cm snega, južno.

Ruska koča: Temp. — 1°, vetrovno, 20 cm snega.

Ribnica: Temp. + 1°, megla, 20 cm snega.

Klopni vrh: Temp. — 3°, jasno, mirno, 26 cm pršiča.

Senjorjev dom: Temp. — 5°, pršiča 40 cm.

Peča: Temp. — 10°, oblačno, 30 cm snega, smuka izborna.

Snežni viharji v Italiji

Milan, 20. januarja. Ze dva dni divjajo v severni Italiji hudi snežni viharji. V Bergamo, Varese in drugih krajih je zapadlo skoraj pol metra snega. V Milanu in v Turinu je zaradi snega cestni promet popolnoma ustavljen. V Milanu so morali najeti 16.000 v Turinu pa 10.000 delavcev za klanje snega. Dočim je v gornji Italiji nastopila huda zima, vlada v južni Italiji mrzlo deževno vreme.

Proti oboroževanju Madžarske

Pariz, 19. januarja. Zunanje-politični odbor zbornice je obliavljal komunikle, v katerem poudarja glede na ekspoze državnega podtajnika Cota o tihotapstvu orožja iz Italije preko Avstrije na Madžarsko, da je ne glede na izjave avstrijskega zveznega kancelarja dr. Dollfussa Avstrija odgovorna za prevoz orožja iz Italije, ker je vsak uvoz orožja v Avstrijo po čl. 134 saintgermanske mirovne pogodbe prepovedan. Državni podtajnik Cot je pristavil, da je francoska vlada pripravljena pridržati se ukrepom prijateljskih držav v Pragi, Bukarešti in v Beogradu, ki so v zadevi direktno zainteresirane, da se zagotovi popolno spoštovanje mirovne pogodbe in pakta Društva narodov.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
Devize: Amsterdam 2312.63 — 2323.99, Berlin 1366.11 — 1376.91, Bruselj 797.46 do 801.40, Curih 1108.35 — 1113.85, London 192.42 — 194.02, New York 68.5734.64 do 5762.90, Pariz 234.57 — 225.69, Praga 170.45 do 171.31, Trst 294.31 — 296.41.

INOZEMSKA BORZE
Curih. Pariz 20. 2625, London 17.39, New York 519.37, Bruselj 71.975, Milan 26.57, Madrid 42.46, Amsterdam 208.65, Berlin 123.4375, Dnaji 73.65 do 60.20, So. ija 3.76, Praga 15.38, Varšava 58.15, Bukarešta 3.065.

Teritorijalna razmejitev bolniških blagajn

Trgovsko bolniško podporno društvo bo samo delovalo odslej v dravski banovini

Ljubljana, 20. januarja. Že del časa se govori, da naše socialno zavarovanje, delavsko in bolniško, preživlja resno krizo in da mu preti celo katastrofa, če ne pride kmalu do sanacije. Kot znano, vodi naše socialno zavarovanje Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Pod centralno upravo je 22 okrožnih uradov in nameščenke bolniške blagajne. Lani do poletja so upravljali bolniške blagajne od ministrstva določeni komisari. Zdaj pa vodi SUZOR njegovo ravnanje, v katerem so zastopani v pariteti delodajalci in delojemalci.

V kako resnem položaju je naše socialno zavarovanje, nam dokazuje naravnost obupno finančno stanje SUZOR-a, saj znaša primanjkljaj v neugodno zavarovalni panogi nad 37 milijonov Din, v bolniško zavarovalni pa nad 31 milijonov. Primanjkljaj je nastal predvsem zato, ker so delodajalci dolžni SUZOR-u približno 190 milijonov Din. Ta denar je bil po večini odtrgan delojemalcem, ki pa zanj lahko celo izgube težko in s tolikšnimi žrtvami zgrajeno socialno zavarovanje. Delodajalci so plačali približno le polovico celotnega predpisa. Dajanje za bolniško panogo znašalo okrog 85% vsega predpisa, dočim je vplačano le 45%. Vplačani prispevki krijejo komaj polovico izdatkov. Od kod nam potem takom dobi SUZOR sredstva za vse kritje? Uporabljajo sredstva tiste neugodne panoge, kjer je pač kaj denarja. Toda zaradi tega zmanjka denarja za izdatke drugih panog. Na ta način potegne ena zavarovalna panoga še druge v propast. Zvišanje prispevkov do maksimuma, po zakonodupne višine in pa reduciranje izdatkov, ni pomagalo.

Da bi mogli sanirati socialno zavarovanje, iščejo vzroke njegove krize. Glavni je seveda splošna gospodarska kriza, ki je obnem v zvezi s padcem članstva. Nekateri tudi trdijo, da plivlja brezposelnost neugodno na socialno zavarovanje zato, ker delavci hočejo v stiski izrabiti bolniške blagajne do skrajnosti, kar pač še nimajo zavarovanja za brezposelnost. Često se pa zlasti naglašja, da je zavarovanje prišlo v krizo tudi predvsem zaradi centralističnega sistema, ki ni prilagojen posebnim socialnim in gospodarskim prilikam posameznih pokrajin v državi in da ta sistem ne krepí dovolj zavesti socialnih dolžnosti pri delojemalcih in ne pri delodajalcih. Poleg tega po tem sistemu delodajalci in delojemalci niso dovolj obvezani, da skrbijo in odgovarjajo za pravilno in vestno

upravo osrednjega urada in okrožnih uradov. Vzroke propadanja organizacije socialnega zavarovanja je treba vsakakor temeljito preiskati. Skodljivi bi pa bili nepremišljeni ukrepi, kot tudi, če držimo roke križem.

Pri reševanju te krize je vsekakor upoštevanje vredno, da položaj našega (ljublanskega) okrožnega urada ni tako resen v primeri z drugimi v drugih banovinah. Seveda vlečejo deficitni okrožni uradi tudi naš urad s seboj v propast. Važno je tudi, da je naš okrožni urad v prvi polovici lanskega leta dosegel celo prebitke. Značilno je, da je bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani, poleg Trgovske omladine, edina vsa leta suficitna, čeprav je pobirala enako višine prispevke kot ostale bolniške blagajne in razen tega nudila svojem članstvu še celo večje ugodnosti v bolezni in neugodnih. Bolniška blagajna TBPD nudi n. pr. zdravniško podporo 52 tednov, ostali okrožni uradi pa le 26 tednov. V Ljubljani imamo poleg OUZD in bolniške blagajne TBPD še blagajno zagreškega »Merkurja«. Tudi ta blagajna je bila v zadnjih letih pasivna.

Ravnateljstvo SUZOR-a je imelo zadnje mesece več plenarnih sej, na katerih so sklepali o spremembah pravil glede sanacije socialnega zavarovanja. Pravila se zelo spremenijo, da dobe okrožni uradi širšo avtonomijo. Najvažnejši je pa nedvomno sklep, posebej za našo banovino, glede na nameščenko zavarovanje, da morajo vse tri društvene blagajne zasebnih nameščenec v naši državi do konca tega leta izvesti teritorialno razmejitev svojih področij na ta način, da bo odslej delovalo TBPD le v dravski banovini, zagrebski »Merkur« na ozemlju bivše Hrvaške, Slavonije, Bosne in Dalmacije, beogradska Trgovska omladina pa v kraljih bivše Srbije, Črne gore in Vojvodine.

S prvim januarjem se je tudi zvišal bolniško zavarovalni predpis na 42%, in sicer za člane okrožnih uradov in »Merkurja«, dočim bodo člani TBPD in Trgovske omladine plačevali tudi odslej 36%. Pri spevek v neugodno zavarovalni panogi je zvišani za vse bolniške blagajne na 7%.

V dravski banovini bo torej drugo leto edini nosilec ločenega nameščenec zavarovanja ljubljansko TBPD. »Merkur« je imel pri nas okrog 500 članov, ki bodo lahko prenesli pridobljene pravice na TBPD ali pa na OUZD. Nedvomno bo TBPD poslej še bolj napredoval, kar mu moramo želeči in interesu zasebnih nameščenec.

resu pri obisku podpirajo, nato je pa pričel g. prof. Santel s predavanjem.

Predavatelj je razvil nauk o barvni harmoniji s posebnim poudarkom na uporabi v aranžerski stroki tako jasno, nazorno, da je to težko teorijo napravil razumljivo tudi laikom, ki jim bo gotovo mnoto koristila pri njih umetniškem udejstvovanju. Zato je pa predavatelj žrtvoval tudi ure in ure, saj je najpreiznejše naslikal 40 slik raznih barvnih krogov in harmonij po teoriji slavnega dr. Ostwald, razen tega pa tudi uporabo raznih barvnih akordov pri aranžiranju istega okna. Ker ne moremo posneti barvnih slik, ki jih je predavatelj kazal s skioptikonom, nam tudi ni mogoče reproducirati njegovih izjav, rečemo pa o tem delu to, da je takega pouka silno potrebna prav vsa naša inteligenca. Naj g. profesor svoje vsestransko odlično predavanje ponovi in gotovo bo napolnil še večjo dvorano. Kakor redko kateri predavatelj je g. prof. Santel zaslužil aplavz poslušalcev in zahvalo predsednika g. Sossa, ki mu jo je izrekel s pozivom k udeležbi na potrebnem tečaju.

— »Franz Josefovca« grenica služi izvrstno pri želodčnih boleznih in boleznih na ledvicah, pri žolčnih kamnih in zlatenici.

Dva jubileja

Ljubljana, 20. januarja. Danes je dopolnil 60 let vsučiliški profesor g. dr. Karel Ozwald, naš najznamenitejši pedagoški pisatelj in kulturni pedagog. Jubilar se je rodil v Središču ob Dravi, po osnovni šoli v domačem kraju je pa študiral na mariborski gimnaziji, nato pa promoviral v Gradcu za doktorja filozofije. Kot suplent je poučeval na gimnaziji v Kranju, nato je pa služboval kot gimnazijski profesor v Gorici in januarja 1920. stopil v učni kolegij naše mlade univerze kot profesor vzgojstva. Učenci iz gimnazijskih let se ga s hvalečnostjo spominjajo kot najboljšega profesorja slovenščine in največjega častilca Prešerna, obenem pa kot vzgojitelja, ki je smatral svoje dijake vedno za prijatelje in jim pomagal s posojanjem knjig in z drugimi vzpodbudami do širšega obzorja. Ze tedaj se je pečal tudi s pedagogiko in tekom dolgih let silno marljivo, vedno idealno zanesenega delovanja ustvaril mnogo del, ki so temelj naše znanstvene pedagogike. Pri teoretičnem pedagoškem zanimanju pa nikdar ni puščal v nevar praktičnih pedagoških vprašanj ter svoje ga velikega znanja nikdar ne skriva pred široko javnostjo ter zato prav rad nastopa tudi s popularnimi predavanji. Na gimnaziji se je posebno zanimal za vzgojo inteligentnega naraščaja in objavil o tem pečetem vprašanje več del. Napisal je tudi več šolskih knjig, na primer »Psihologija« in »Logika«, po težkih vojni letih, ki mu niso priznale s preganjanjem, je pa izdal knjigo svoje življenjske filozofije z naslovom »Smernice novega življenja«. Izbrani »Kulturni pedagoški« je sledila »Osnovna psihologija«, ki je več kot knjiga za pedagoške in naj bi jo štital vsak inteligent, saj podobnih knjig nima zlepa niti tuja literatura. Zasluzni jubilar je v največjem delu in želimo mu, da bi težko nalogo, ki jo je prevzel, še dolgo izpolnjeval pri najboljšem zdravju.

Svojo 50 letnico obhaja danes g. dr. Rudolf Mole, popularni naš profesor na licejski ženski gimnaziji in znani organizator prijateljev poljskega naroda. Rojen je bil v Kanalu v Soški dolini in je že v osnovni šoli in na gimnaziji spoznal skoraj vslovensko domovino, dokler ni končno leta 1902. v Novem mestu maturiral, nato pa na Dunaju promoviral z disertacijo o zanimivem dr. Jakobu Zupanu. Kot suplent je bil na gimnaziji v Celju, od tedaj je pa ves čas profesor na našem liceju, kjer je prav mnogo storil za izobrazbo slovenske žene. V mladosti je koval tudi pesmice, pozneje je pa sodeloval v »Ljubljanskem Zvonu« ter se sodeluje pri »Domovniku«, »Jutru« in našem listu, a pred vojno je urejal glasilo napredne mladine »Naša bodočnost«. Po prevratu si je pridobil poseben zaslug s sodelovanjem pri učnih knjigah za pouk srbohrvaščine. Kot prijatelj poljskega naroda je poslovenil za Tiskovno združbo Sienkiewiczova romana »Z ognjem in mečem« in »Potop«, za »Zvonček« pa Ossendowskega »Življenje in prigode male opice Kaške«. Jubilar ima gotovo največje zasluge za oživenje stikov med slovenskim in poljskim narodom kot predsednik Društva prijateljev Poljske, za kar je bil tudi odlikovan z visokim poljskim redom. Dr. Rudolf Mole pa prav mnogo deluje tudi popularno z raznimi predavanji in se zelo vneto udeležuje javnega življenja pri Sokolu in Vodnikovih družbi ter v Zvezi organizacij občinskih uslužbenec, kjer kot predsednik zastopa licejske profesorje. Agilnemu javnemu delavcu in znanstveniku iskrene čestitke!

S Ponikev

— Sreča v nevarnosti. V ponedeljek bi se na Ponikvah ob železniškem prelazu skoraj pripetila strahovita avtomobilska nesreča, ki bi zahtevala najbrže več človeških žrtv, da ni voznik avtomobila v zadnjem hipu tega preprečil. Ko je z veliko naglico vozil proti Ponikvam neki tukijski avtopodjetnik, v megi ni opazil, da so zavratnice na železniškem prelazu spuščene in da je isti hip vozil mimo vlak. V zadnjem hipu je neki potnik opozoril šoferja na pretečo nevarnost in to je za las je manjkalo, da se avtomobil ni z vsjo sijo zaletel v zavratnično in pod kolese vlaka. Šofer je v največji naglici potegnil zavore, kar pa na zasneženem klanku ni nič pomagalo. Tih pred prelazom je šofer zavozil z vsjo silo v ograjo, jo razruval ter zapeljal svoje vozilo pod železniški viadukt. Srečno se je zaveza končala brez žrtv, vendar pa z večjo materijalno škodo, ki jo trpe šofer,

železnica in pa cestna uprava na poškodovanih napravah. Srečo je imel voznik avtomobila še v tem, da pod viaduktom, kjer je napajališče za živino, v sedanjem času ni mnogo vode. Komisija bo ugotovila škodo, ki je povzročena erariju.

Iz Kranja

— Družba občinskih lovov. V ponedeljek 30. januarja se bodo oddali v zakup za dobo 5 let na javni dražbi v prostorih sreskega načelstva v Kranju sledeči lovi: ob 9. lov občine Predosije, ob 10. lov občine Kovor in ob 11. lov občine Naklo. Zakupni in dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati v uradnih urah v uradu sreskega načelstva.

— Gozdne sadike. Iz banovinskih drevnic se bodo oddajale gozdne sadike. Gozdni posestniki, ki imajo nepogozdene sočine, naj jih naroče pri mestnem županstvu v Kranju do 10. februarja.

— Zvočni kino v Narodnem domu bo predvajal drevi ob pol 9. zvečer, jutri ob pol 9. zvečer ter v nedeljo ob 4., 6. in pol 9. zvečer opereto »V dvoje je lepše«. Režira Joe May. V glavnih vlogah Magda Schneider, Carl Ludwig Diehl, Richard Romanowsky, Ernst Verebes in Kurt Geron. Najnovejši Ufa zvočni tehnik in jugoslovanski tehnik.

— Kranjski srez za enotno državo. Na sestanku celotnega odbora sreske organizacije JRRKD, ki so se ga udeležili poleg odbornikov, narodni poslanec g. Ivan Lomčar, sreski načelnik g. dr. Franc Ogrin in banovinski svetovalec g. Ciril Pirce, so bile sprejete protestne resolucije glede Koroševih punkcij in pastirskih listov proti Sokolu. Več krajevskih organizacij stranke in občin v srezi je po sreskem načelu stvo poslalo na pristojno mesto resolucije, vdanostne pozdrave Nj. Vel. kralju Aleksandru in pozdrave g. ministrskemu predsedniku.

Iz Kamnika

— Ustanovitev podružnice NSZ v Kamniku. Delavstvo v Kamniku doslej ni bilo strokovno organizirano. Sprito žalostnih razmer, ki vladajo v Kamniku, pa si želi delavstvo tudi socialne zaštite in je zato sklenilo ustanoviti svojo strokovno organizacijo. V nedeljo 22. t. m. se bo vršil ob 10. uri dopolne v gasilskem domu ustanovni občni zbor podružnice Narodne strokovne zveze. Na obnem zboru govori tudi delegat centrale iz Ljubljane. Veliko zaslug za ustanovitev te važne podružnice ima tudi narodni poslanec g. Cerer, ki je delavstvu nasvetoval, naj se strokovno organizira in nastopa kot velika enota. Ta nasvet se sedaj uresničuje in bo delavstvo dobilo svojo organizacijo.

Z Jesenic

— Važen članski sestanek podružnice NSZ na Jesenicah. Podružnica NSZ na Jesenicah sklicuje za v nedeljo 22. t. m. ob 10. uri v Sokolskem domu važen članski sestanek, katerega se udeležijo tudi centralni predsednik tov. Rudolf Juvan. Na tem važnem sestanku bo med drugim tudi nacionalno delavstvo obšodilo razvidno delo nasprotnikov države. Članstvo je vabljeno, da prihiti na ta važen sestanek polnoštevilno.

— Šahovska simultanka na Jesenicah. Jesenice so povsem industrijski kraj, vendar kraljevska igra (šah) na njih zelo dobro uspeva. Ena šahovska prireditelj za drugo se vrši na Jesenicah in glavni njih sodelavci in udeleženci so industrijski delavci. Zlasti agnila sta pri tem jeseniška »Svoboda« in njen šahovski osek. Slednji prireditelj v nedeljo 22. t. m. ponovno simultanko v Delavskem domu (Cankarjeva cesta 3) in to v veliki dvorani. Simultanko bo imel predsednik šahovskega oseka »Svobode« na Jesenicah g. Alfonz Hofinger. G. Hofinger je zelo močan igralec in je pri zadnjih simultankah na Jesenicah vedno zmagal. Tako je zmagal pri simultanki z g. Vasojo Pircem in zadnjič z g. Preinfalkom iz Litije. Na simultanki z g. Milanom Vidmarjem etar., ki jo je priredil ta v Ljubljani pri tamošnjem šahovskem klubu, je igral neodločeno in je ta remis dosegel ob 5. uri jutrat. Vse šahiste vabimo v nedeljo v Delavski dom k simultanki. Prijavnina 5 Din. Tudi gledalci so vabljeni. — Šahovski osek »Svobode«, Jesenice.

Iz Celja

— Okoliški občinski svet bo imel prvo letošnjo sejo predvidoma v sredo 26. t. m. ob 18.

— Na praznik bogojavljenja se je vršila v četrtke 19. t. m. ob pol 10. dopolne lepa proslava v pravoslavni cerkvi na Vrazovem trgu. Pred cerkvijo, kjer je bil postavljen leden križ in dve veliki posodi z vodo, se je zbral častniški zbor, častna četa s polkovno zastavo in mnogo civilnega prebivalstva. Iz cerkve se je razvila procesija. Zunaj je prota g. Manojlo čudil opravil molitve in blagoslovil vodo, naker je častna četa oddala pet sal. Nato so verniki zajeli blagoslovljeno vodo v stekle. nice in jo nosli domov. V sredo 18. t. m. je prota g. Čudič blagoslovil sobe v vojščinah in stanovanja pravoslavnih vernikov. Prihodnje leto se bo na praznik bogojavljenja podala procesija iz pravoslavne cerkve po Jurčičevi ulici k Savinji, kjer se bo vršilo blagoslovljenje vode.

— Na obnem zboru Celjskega šahovskega kluba, ki se je vršil v sredo 18. t. m. zvečer v klubovi sobi hotela »Evrope«, je bil izvoljen dosedanjí odbor s predsednikom g. dr. Antonom Schwabom. Sklenjeno je bilo, da postane ustanovni član kluba tisti, ki plača članarino za 10 let naprej. Klub ne bo ukinil podružnice v Storah, marveč podpiral. K šahovskemu savezu bo pristopilo 12 klubovih članov.

— Svetovanska zabava bo že v soboto 28. t. m. in 4. februarja, kakor je bilo prvotno določeno. Solška proslava sv. Save bo v petek 27. t. m. dopolne.

— Zborovanje tiskarjev. V soboto 21. t. m. ob 20. se bo vršil v restavraciji v Narodnem domu redni letni občni zbor celjskega poverjenstva Saveza grafičnih delavcev.

— Združene obrtnikov gostilničarskih podjetij v Celju bo imelo svoj redni občni zbor v petek 3. februarja ob 14. v hotelu »Pošti«.

— Celjska straža v Celju priredi v nedeljo 22. t. m. ob 11. dopolne v veliki dvorani Celjskega doma matinejo pod geslom »Čuvajmo naše morje! Za mladino osnovnih šol bo predaval v soboto 21. t. m.

ob 15. v meščanski šoli glavni tajnik Jadranske straže g. dr. Ivo Rubčić iz Splita o »Splitu in okolici«. Isto predavanje bo v nedeljo 22. t. m. ob 9. dopolne v Celjskem domu za mladino srednjih, strokovnih in meščanskih šol. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Vse tri prireditve so proste vstopnine.

Beleznica

KOLEDAR
Danes: Petek, 20. januarja, katoličani: Fabijan in Sebastijan, Zivojin, Boštjan; pravoslavni: 7. januarja.
DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matica: F. P. 1 ne odgovarja...
Kino Ideal: Iz dnevnika lepote.
Kino Dvor: Bela banuma.
ZKD: »Mamselle Nitouche« ob 14.30 v kinu Matici.
Predavanje in kulturni filmi v Sokolskem domu v Šiški ob 20.
Društvo »Krkac«: »Dolenjska v literaturi«, predava prof. dr. Siodnjak ob 20. pri Miklihu.
Davčno predavanje zborničnega konzulenta g. Zagarja ob 20. v Trgovskem domu.
DEZURNE LEKARNE
Danes: Bohinec, Rimska cesta 24; dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; Leustek, Resljeva cesta 1.

Izpod sita in rešeta

Zakaj ne krademo? Ker je prepovedano. In zakaj ne ubijamo? Ker je tudi prepovedano. Prepovedano pa ni nelegično misliti, niti ni prepovedano postreči ljudem z budalostjo. Svobodomiselstvo oživlja zadnje dni med nami in lepe podobice vidimo, kako pojasnjujejo naš viteški kulturni boj. Naj se nihče ne boji, da se bomo spoprijeli resno, saj se ne nikoli nismo in se tudi nikoli ne bomo, ker smo sicer dveh teles, toda enega duha. Vendar pa ni prav, če streljamo v tem nekrvavem kulturnem boju kozle, da se nam svet smeje. Nič nimamo proti svetim podobam, odločno pa moramo zavrniti nelegično žlobudranje, kakor je tisto v »Slovenec« zastran odkrite borbe proti veri, proti krščanstvu in proti katolištvu.

»Slovenec« pravi, takole: »Kdor je proti veri, proti krščanstvu, proti katolištvu, naj to odkrito priznava in se proti katolištvu odkrito bori z odprtim vizirjem (kakor n. pr. to dela Stalin), ne pa kakor delajo ti »naprednjaki«, ki igrajo dve vlogi hkratu, tako da nikoli ne veš, koga imaš pred seboj. Dragi prijatelji »Slovenec« in vsi vi, ki ste zbrani okrog njega, ali se zavedate, kaj ste napisali? Kaj ste tako slabo podkopi v pravni vedi, da ne veste za zakon, ki prepoveduje boriti se proti veri, proti krščanstvu, proti katolištvu? In najbrž si Stalinov pri nas sami najmanj želite, pač pa ste zelo zadovoljni s takimi, ki o njih nikoli ne veste, koga imate pred seboj. Če bi bilo pri nas več Stalinov in manj takih, bi tudi vi drugače plesali, gospodje vitezi krščanstva, reci cerkvene bisage.

Ogledalo duhovne krize

Najvernejšemu ogledalu naše duhovne krize, »Slovenec«, za klobuk:

Kdor se otepa z bedaki, se res prej ali slej kesa. Obzaluemo torej, da smo postrežili ogledalo duhovne krize pozornost.

Zoper neumnost so se zaman borili celo bogovi, zato »Slovenec« res lahko triumfirar. Obzljati zagovornike vere, odpuškov, vojske Johance itd., kdor jih more, ker kadeže svoje verske prepričanje na tako lep način, da garnirajo gnojnico v svojem glasilu!

Ti ljudje pojmujejo socialno vprašanje tako, da si kupujejo z dobrotelstvom in z duhovnim slepim ljudstvom — seveda pod največjimi gesli. Kdor jim drzne zabrusti resnico v obraz, si nakopije cerkve, no proletstvo in njihovo besno sovraštvo, ki je največji madež na krščanstvu.

Sodobno krizo vidijo v tem, da jim ljudje obračajo hrbte, v tem pa seveda ne, da je priklopala socialna kriza do viška. Zato se pač lahko zgražajo nad tistimi, ki se jim zdi socialno vprašanje najbolj pereče in najvažnejše. Časi se res spremenjajo, toda zagovorniki reakcije bodo to spoznali mnogo prepozno. Čas jih je že obsojil. Naj le ustanavljajo svoj kapitalistični komunizem, kakor so po vojni krščanski socializem, pomagali jim itak ne bo.

Danes in jutri ob 14.30 uri ZKD opereta
MAMSELLE NITOUCHE
ANY ONDRA — H. JUNKER-MANN, GEORG ALEKSANDER OSKAR KARLWEIS
v »ELITNEM KINU MATICE«

Žiri

— Občni zbor podružnice NSZ v Zireh se bo vršil v soboto, dne 21. t. m. ob 20. uri v dvorani Sokolskega doma. Obnega zbora se udeležijo tudi tajnik Kravos kot zastopnik centrale. Odbor prosi vse člane, naj se udeležijo obnega zbora polnoštevilno. Na obnem zboru bo zastopnik centrale podal važna poročila.

Narodna gledališča

Nedelja v ljubljanski drami. V nedeljo popoldne ima besedo slavni pisatelj veseloizer Nestor. Vprizori se eno najbolj. ših njegovih del »Utoplenec« v znani izvrstni zasedbi. Zvečer ob 20. uri pa se ponovi Vombargerjeva ljudska komedija »Vođa«. Za ob nedeljski predstavi veljajo znane dramske cene.

Nedelja v operi. Popoldne ob 15. uri se poje ponovno Lharjeva opereta »Dežela smehljajae«. Dirigira kapelnik Neffat. režija je Golovinova. Zvečer ob 20. uri pa se ponovi prvič v letošnji sezoni Konjovičeva opera »Koštanec«.

Trboveljske občinske zadeve

Kritičen položaj prebivalstva. — Odločen nastop proti Koroščevi razdiralni akciji

Trbovlje, 20. januarja. Po skoraj polletnem odmoru je včeraj ob 16. otvoril župan g. Vodusek sejo pregrupirane občinskega odbora. Uvodoma je poudarjal, naj ima novi odbor pred očmi le en cilj, to je z združenimi močmi vseh stanov in slojev v naši dolini čim uspešneje reševati pereče socialne in gospodarske probleme občine, ki jo kakor težki časi, kar je pokazala nedavna anketa na seji Zbornice za TOI. Županstvo je že popreje nujno proučevalo vpa ta vprašanja in s posebnimi spomenicami informirala merodajne faktorje na najvišjih mestih o kritičnem položaju prebivalstva v rudarskih revirjih. Težak položaj se da omiliti edino s tem, da bo država dobevala iz naših rudnikov večje količine premoga za železnice. Dolžnost vseh občanov in občinskega odbora je, delati na tem vprašanju popolnoma solidarno. Danes niso časi za strankarsko opredeljevanje, ki bi cepilo narodne sile. Naš cilj je gospodarska koncentracija vseh slojev, ki bo oprta na zdravo državno misel in službe kralju, narodu in domovini, dosegla blagodejno izboljšanje težkih prilik v rudarskih revirjih. Zato najodločnejše obsojamo razdiralno akcijo dr. Korošca in njegovih pristaveh, ki bi s svojim separatizmom povzročili pravo katastrofo tudi v rudarskih revirjih.

Na predlog g. Sušnika, ki je prav tako ostro grajal razdiralno akcijo dr. Korošca, je tudi vse občinski svet soglasno obšodil brezglavo Koroščevo politiko in obenem izrekel Nj. Vel. kralju neomajno vdanost in zvestobo. Sprejeta je bila v tem smislu obširna resolucija.

Občinski odbor je pozdravil kot novi odbornik g. Jakob Struc, v imenu upravnega odbora je pa poročal g. Pavlin. Ukinjen je bil kuluk, spomladi bo občina gradila vovovod in Praprotnem, v Hrastniku pa bo zgrajena izolirnica. Dokler ta ne bo postavljena, naproša občinski svet dolsko občino, naj sprejme začasno bolnišnico iz Hrastnika. G. Pleskovič je poročal o pretilizaciji št. 17. občinske pragmatike glede bolniškega zavarovanja občinskih nameščenec in je bil njegov predlog soglasno sprejet. G. župan je imenoval v šolske odbore posameznih strokovnih šol sledeče predsednike: za obrtno šolo na Vodi g. Ivana Bergerja, za trgovsko nadaljevalno šolo Vinka Pavlina, za obrtno šolo v Hrastniku g. Ferda Roša, v krajevne odbore in razne okepe pa: Krajevni šolski odbor Trbovlje II: gg. Anton Malgaj, Alojz Cestnik, Vinko Pavlin, Jakob Struc in Jakob Gašparič. Trbovlje-Vode: inž. Fran Loskot, Miroko Ratej, Ivan Berger, Fran Volčanšek in Anton Levstek. Hrastnik: Ferdo Roš, inž. Eric Drole, Alojz Strovcs in Jakob Restar. Sv. Katarina: Kovačec, Potrata, Slokan, Zagar in Miroko Sušnik. Upravni odbor: Vinko Pavlin, Ivan Berger, Ferdo Roš, Anton Malgaj, Miroko Ratej, Gvido Počivavšek, inž. Fran Loskot, Alojz Strovcs in Jože Škrinar. Ubožni odbor: Miroko Ratej, Jakob Struc, Jože Černjač, Jakob Restar, Ivan Berger. Personal-

ni odbor: Ferdo Roš, Vinko Pavlin, Rudolf Pleskovič, Gvido Počivavšek in Ivan Berger. Zdravstveni odbor: dr. Jenšterle, Ratej, Škrinar, Počivavšek, Pleskovič in Volčanšek. Zdravstveni odbor Hrastnik: dr. Neuburger, Roš, inž. Drole, Orožen, Sovre in Restar. Kmetijski odbor: Roš, Potrata, Cestnik, Sovre, Sušnik, Franc Zupan in Zivnozdravnik Dev.

Glede pregrupacije občin je poročal rudniški ravnatelj inž. g. Fran Loskot. Sklenjeno je bilo, da se priključi od vsi Bevske in Sv. Urh k občini samo oni del, ki gravitira k Trbovljam, glede Hrastnika je pa bilo sklenjeno, naj bo naravna meja med Dolom in trboveljsko občino obronek hriba nad kemično tovarno. Vsi predloži glede pregrupacije so bili soglasno sprejeti.

Sreski načelnik je zapisel vse občinske odbornike in dal odboru smernice glede bodočega delovanja. Občinski svet je končno razpravljal se o nekaterih aktualnih zadevah, tako glede prevzema bivšega Kirchschlagerjevega mostu čez Savo pri Trbovljah itd.

O aranžiranju izložb

Ljubljana, 20. januarja. Kakor je pokazalo snovanje predavanje v Trgovskem domu, je bilo Društvo izložbenih aranžerjev res potrebno in se tudi prav naglo razvija, kar je predvsem med mladim trgovskim svetom zelo mnogo zanimanja za lepo in koristno stroko. Predavanja se je udeležilo blizu sto mlajših trgovskih uslužbenec in uslužbencev, med njimi smo pa opazili več odbor in tudi nekaj starejših trgovcev. Teh bi moralo biti več, ker so pouka prav tako potrebni kot mladi.

Agilni predsednik g. Karel Soss je pozdravil predvsem predavatelja, na polju dekorativne umetnosti sploh zaslužnega umetnika g. prof. Saša Santla, nato je pa obširno utemeljeval za trgovca preproste reklame in dobro aranžiranje izložbe. Navzlic malenkostnim sredstvom prireditelji aranžerski tečaj, kjer bodo poučevali najboljši strokovnjaki. Taki tečaji so v inozemstvu silno dragi, družstvo je pa omogočilo obisk vsakomur proti plačilu primeroma malenkostnega prispevka. Tečaj bo trajal tri mesece in znaša pristopnina za člane Din 60.—, za nečlane pa Din 100.—. Rok za prijave je podaljšan do ponedeljka in tudi pogoji so olajšani tako, da vsakdo, ki se do ponedeljka prijavi plača le člansko ućnino Din 300.—, pozneje prijavljeni nečlani pa plačajo za ves tečaj Din 500.—. Polovico ućnine je treba plačati ob otvoritvi, ostalek pa 1. marca. Priglasje naj se takoj tudi oni, ki nimajo denarnih sredstev, ker bo društvo samo interveniralo pri šefih in zadevo uredilo. Ker so listi že objavili predavatelje, omenjamo le še, da je za tečaj odstopil zavod za pospeševanje obrti ZTOI na veselejšino, ki se ji je predsednik za to pomoč zahvalil, predavanja bodo pa tudi v Trgovskem domu. Po tečaju prireditelji društvo tekmo najboljšie urejenih oken. Ko je govrnik apeliral zlasti še na šefe, naj svoje uslužbence v lastnem inte-

SENZACIJA AMERIKE! SENZACIJA EVROPE! SENZACIJA LJUBLJANE! SENZACIJA NAŠEGA VEKA!

DOLGOLETNI SEN CLOVESTVA — PREKOOCEANSKI LETALSKI PROMET MED KONTINENTI OTVOREN! — UMETNI OTOKI NA OCEANU TVORILJO OPORIŠCE ZA VARNOST TEGA PROMETA!

RADI OGROMNE DOLŽINE FILMA SE VRSE PREDSTAVE OB 4., 7. in 10.

Danes premiera monumentalnega vefilma!

F.P.1 NE ODGOVARJA...

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

PREDPRODAJA VSTOPNIC DNEVNO OD 11. DO 12. URE DOPOLDNE

V GLAVNIH VLOGAH:

HANS ALBERS
SYBILA SCHMITZ
PAUL HARTMANN
PETER LORRE

STROŠKI ZA TA FILM SO PREKORACILI VOTO 4 MILIJONOV MARK. »UFA« JE ZA TA FILM RES ZGRADILA UMETEN OTOK Z LETALIŠČEM, HANGARJEM, UPRAVNIH POSLOPJEM, HOTELOM ZA POTNIKE I. T. D.

Dnevne vesti

— Nova zračna zveza med Italijo in Češkoslovaško preko Zagreba. Te dni je bila sklenjena med Italijo in Češkoslovaško konvencija o zračnem prometu. Uvedena bo nova zračna proga med Benetkami in Bratislavo, ki bo vodila preko Zagreba.

— Putnikov izlet na Dunaj. Prvi turistični vlak na Dunaj je odpeljal danes ponoči iz Beograda in nazaj v II. razredu Din 433.—, v III. Din 296.50. Cena celokupnega bivanja na Dunaju stane Din 990.—. Prijave sprejema Putnik v Ljubljani do 24. t. m. do 18. ure.

— Danek vagoni za Jugoslavijo. Danske tovarne vagonov se baje že dolgo potegujejo za dobavo vagonov našim državnim železnicam. Tozadevna pogajanja z našim prometnim ministrstvom so pa zadelala na velike težave zlasti glede plačevanja dobav. Danske tovarne bi bile pripravljene dobaviti vagoni na osnovi kompenzacije. Naša vlada bi plačala dobavljene vagonne s koruzo, ki bi jo izvažali na Dansko.

— Kožni sejem v Ljubljani preložen. Zaradi za lovestvo neugodnih vremenskih razmer — mile zime in pozno zapadlega snega — je bil dosedanjí lovestki plen na plemeniti kožuhojini zelo slab. Zato je morala »Divja koža« svojo dražbo, ki bi se imela vršiti v ponedeljek 23. t. m., za nekaj tednov preložiti. Pri tem svojem ukrepu je morala »Divja koža« upoštevati pred vsem to, da se je k dražbi prijavilo precejšnje število inozemskih kupcev, katerim je treba nuditi večjo množino dobrega, pravilno sušenega blaga, kajti le tako blago je primerno za izvoz. Takoga blaga pa pri teh vremenskih okoliščinah letos dosedaj ni bilo mogoče zbrati. Novi termin dražbe bo pravočasno objavljen, kožuhojino pa sprejema kar naprej kot doslej »Divja koža«, Ljubljana, vselejsem.

— Dobava. Dne 24. t. m. se bo vršila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 50.000 kg pšenice. Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.

— Dva parnika na dražbi. Na Sušaku so zaplenili podjetniku kapetanu Luki Miloševiću iz Kotora 2400 tonski parnik »Napred«, ker g. Milošević posadki parnika doslej še ni izplačal 220.000 Din. ki jih je dolžan na račun mornariških plač. Sodišče je odločilo, da mora biti denar izplačan do 24. marca, ker bo sicer parnik na Sušaku na javni dražbi prodan. — V Rotterdamu so prav tako zaplenili parnik istega podjetja »Djuro Milošević«, ki bo prodan na javni dražbi že 30. t. m.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, hladno, nestanovitno vreme. Včeraj je v dravski banovini snežilo, po drugih krajih so pa imeli večinoma deževno vreme. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 14, v Skoplju 10, v Beogradu 1, v Ljubljani 0.4, v Mariboru 0.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760.1, temperatura je znašala —1.1.

— Prijateljstvo vrge skozi okno. V vasi Slovinci blizu Siska je vrge Gjur Kovačević skozi okno I. nadstropja svojo prijateljico Marijo Vrhovec. Najprej jo je pretepel, ko so ji prihiteli sosede na pomoč, jo je zgrabil in vrge skozi okno. Padla je sicer iz znatne višine na trda tla, pa si je k sreči zlomila samo levo roko.

— Če se otroci igrajo z orožjem. V Sarajevu se je pripetila v sredo zvečer težka nesreča. 11 letni Sreten Sušić, sin bivšega ravnatelja Steinbeisovega podjetja, se je igral s flobert pištolo, ki so mu jo bili kupili starši za zabavo. Z njo se je igral tudi 10 letni sin edinega ravnatelja državnih rudarskih podjetij Ranko Jovanović. Sušića je nenkrat zasrbelo na hrbtni in hotel se je popraskati, ta čas se je na pištolo sprožila in strel je zadel nesrečnega Ranka v glavo. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je pa kmalu izdihnil.

— Pijančeva tragedija. Kmet Martin Mahac iz Jezera blizu Sušaka je padel te dni pijan v jarek poln vode in utonil. Mož je že večkrat v pijanosti skočil v vodo z namenom utopiti se, pa so mu samomor vedno preprečili. Končno se mu je le posrečilo umreti.

Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih porušenem spanju, slabovoljnosti, razdraženosti sežite takoj po staroprepizkušeni »Franz Josefov« grenčici. Poročila višjih zdravnikov v zdraviliščih za želodčne in črevesne bolezni poudarjajo, da je »Franz Josefov« voda izborno učinkujoče naravno odvajalno sredstvo. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Iz Sneg je včeraj pobelil vso Slovenijo, iz raznih krajev prihajajo poročila, da ga je zapadlo mnogo. Kljub temu se vrši promet v redu, tako avtobusni kakor železniški. Vlaki prihajajo normalno v Ljubljano, tudi avtobusi vozijo na vseh progah. Tekom včerajšnjega dne je v Ljubljani zapadlo do 30 cm snega. Mestna občina je včeraj mobilizirala vse svoje stalne delavce, ki jih je 220. Začeli so čistiti centrum mesta, 11 voz je odvažalo sneg v Ljubljano. Davi na vse zgodaj je bilo pred uradom cestnega nadzorstva na magistratu že več sto brezposelnih, od katerih je občina sprejela na delo 102, tako da čisti danes v mestu nad 300 delavcev ulice in ceste. Poleg tega je občina najela tudi 18 pomožnih voznikov. Brezposelnih so najeli za dva ali tri dni, na delo so odšli ob 5. jutraj in delajo do 11, nato pa zopet od 13. do 17. Na uro dobe 4 Din.

— Iz Vodovod v Sibiriji. Čeprav je ves Mestni log s Sibirijo vred močvirjen in moker, vendar kolonija z imenom po izgnancih, ki so se morali zaradi svoje revščine izseliti iz mesta in postaviti zasilna stanovanja, še vedno nima zdrave vode. Prebivalci kolonije so zato zaprosili mestno občino za napeljavo vodovoda in gotovo bo mestni gospodarski urad priporočil to prošnjo občinskemu svetu, saj moramo svojim revšem privoščiti vsaj zdravo vodo. Najbrž dobi Sibirija javen vodnjak na sredi kolonije, ki se ga bodo lahko posluževali vsi prebivalci.

— Iz Mestna občina ljubljanska za brezposelne. Mestni socijalni politični urad je do sedaj razdelil na podporo nuje pomoči potrebnih še čez 200.000 Din, v katerem znesku pa ni vsčeta vrednost kuriva, katerega se je sedaj razdelilo že več vagonov. Število brezposelnih še vedno narašča, vsled česar se p. n. dejodajalci in delojemalci vladno naprošajo, da v vročini jim nakaznicah označene prispevke plačujejo, da bi mogli omenjeni urad prošnjam nuje pomoči potrebnim ugoditi! — P. n. občinstvo se nadalje vabi, da daje podpore in milodare na svojem domu le znanim stariim mestnim revšem, vse ostale prošilce naj pa napoti v mestni socijalno politični urad v mestni dom, kjer se bo prošilca nakazala ali delo ali pa primerna podpora, ako se bo ugotovilo, da prošilce v resnici nima posla, in da spada v tem primeru pod oskrbo mestne občine ljubljanske. Vse one, ki niso ali v mestno občino ljubljansko pristojni, ali niso bili že delj časa kje zaposleni, morajo namreč preskrbeti domovne občine, v katero prošilce spada. Radi reda, pravilne izvedbe »Pomožne akcije«, da se prepreči vsako zlorabo dobrovolnosti in da se občinstvo kolikor mogoče reši nadlegovanja s strani prošilcev po stanovanjih, le neobhodno potrebno, da se vsakdo pri podpori brezposelnih po zgornjih navodilih ravna.

— Iz Gasilska in policijske straže v gledališču. Vedno čitamo, kako slabo stoji naša državna gledališča, kar predvsem občutijo gledališki uslužbeni, sedaj naj pa po želji gledališke uprave pridejo na vrsto še gasilci in policijski stražniki. Dosedaj so bili pri vsaki predstavi 4 gasilci, ki jim je moralo gledališče plačati po 25 Din za večer. Ker pa gledališče ogromne voote 100 Din za gasilce menda ne zmore več, je gledališka uprava zaprosila mestno občino, naj zniža število gasilcev v gledališču. Zaradi pomankanja dnarja v teatru naj bi torej trpela tudi varnost gledalcev, kar se pa najbrž ne zgodi, saj zakon predpisuje, da morajo biti v gledališču pri vsaki predstavi najmanj štiri gasilci. Že sedaj je torej mestna občina upoštevala težko stanje gledališča, nižje pa zaradi predpisov in zakona iti ne sme.

— Iz Na ribjem trgu danes ni bilo posebnih sprememb. Morskih rib je bilo nekoliko več kot zadnjič in bile so sveže. Cene so v splošnem neizpremenjene. Največ je bilo sardel, ki jih ljudje radi kupujejo, zlasti ker niso predrage, izmed morskih rib so najcenejše. Danes so jih prodajali po 14 in 24 Din kg. Nekatere vrste boljših morskih rib pokupijo restavraciji že pred 8. Kdor prej pride, prej melje. Sicer se pa zasebniki ne trgajo tako zelo za drage ribe kot restavraciji. Svoje so bile po 48 Din, osliči, kalamarji in cevuli po 36, bradač in moreki tak po 32, šivi in očiade pa po 28 Din. Izmed rečnih rib je bil trg najbolj zaoklen s ščukami, ki so jih prodajali žive po 28 do 30 Din. Najdražje so bile seveda postvri, in sicer po 48 do 50 Din. Somi in karpi so bili po 20 Din, prav tako so prodajali druge vrste rečnih rib po stari ceni. Tudi žabji kraki imajo stalno ceno, komad po dinarju do 1.50 Din.

— Iz Francoski institut v Ljubljani. »Civlila obleka in Francije« je naslov filmekega predavanja, ki se bo vršilo v ponedeljek 23. t. m. ob 21. v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predavala bo gd. Thérèse Anthoine iz Pariza. Vabljeni.

— Iz Minister dr. Albert Kramer bo podal kratko poročilo o političnem položaju v soboto dne 21. t. m. ob 20. uri zvečer na letni skupščini Sentiakobse k. o. JRKD, ki se vrši v gostilni pri Kafježu, Florjanske ulica 4. Vsi člani se vabijo, da se skupščine udeležijo. Pričetek t. o. n. ob 20. uri.

— Iz Komorni večer kvinteta pihal priredi v ponedeljek 23. januarja ob 20. uri v veliki dvorani Ljubljanskega dvora »Sloga«. Gg.: Korošec, Janeček, Gregorec, Lukas in Hauck izvajajo 2 kvinteta za pihala (Tafianell in Blumer op. 35) ter Beethovnov trio. Te vrste koncertov so pri nas redkost, da si so silno zanimivi. Kdo še ni občudoval čudovitih tonov flavte, oboe, klarineta, fagota ali roga v orkestru? V tej komorni enoti so pa združeni v celoti in vendar vsak zase samostojen. Cene koncertu so tako nizke, da ga more poseliti prav vsakdo. Vstopnice v predprodaji v trafikii Pugelji, Miklošičeva cesta — palača Pokojniškega zavoda.

— Iz Naš centralni kolodvor pred Figovcem je menda glavni kolodvor tudi za naš električni ekspres. Skoraj vsak vog električne železnice namreč, ki prihaja s kolodvora, stoji pred kavarno Evropo kar po več minut in čaka na voz od pošte. Včasih si pa voza vlogi zamenjata, da je na tej najvažnejši tramvajski progi postalo že tako idilično, kakor smo vajeni na dolenski strani. Seveda stoji in čakajo vozovi tudi na križišču v Stritarjevi ulici, kar napravlja najpoučnejši vstopi o naglici in redu pri električni železnici, zlasti pri tujcih.

— Iz Predavanje in kulturni film v Sokolskem domu v Šiški. V petek 20. t. m. ob 20. uri priredi pod okriljem ZKD Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški predavanje o sodobni socijalni in gospodarski krizi s posebnim ozirom na brezposelnost, finančno vojno, problem denarja, dolgov, kapitala in kredita. Predaval bo s poučnega stališča g. prof. dr. Josip Mihalek. Po predavanju predvaja Društvo za zgradbo Sokolskega doma 4 kulturne filme o čudih v jezeru, morskih globinah, udomačenih živalih in poljujem drevju. S tem predavanjem otvarja Društvo za zgradbo Sokolskega doma ciklus svojih kulturnih in socijalno-gospodarskih predavanj in kulturnih filmov, ki se bodo vršili v petkih in nedeljah dopoldne. Društvo se zaveda, da mora kulturno delovanje imeti svoje težišče v socijalno — gospodarski izobrazbi. Dvigati narodovo politično, socialno in gospodarsko zavest, odkrivati mu družabne, gospodarske in politične pojave in biti ognjišče optimizma in vere v našo bodočnost, to hoče biti delo Sokolskega društva v Šiški.

— Sokolska župa Ljubljana. Pozivamo vse članstvo ljubljanskih in okoliških društev, da se v čimvečjem številu udeležijo slavnostnega koncerta Glasbene Matice, ki ga priredi v proslavo 70 letnice Ljubljanskega Sokola v filharmonični dvorani v soboto 21. t. m. ob 19.30, kakor tudi prijateljskega sestanka, ki bo po koncertu v Zvezdi.

— Iz Prednjaški zbor Ljubljanskega Sokola naznanja, da od 1. februarja dalje do »Pokrajinskega zleta«, ne bo več sprejemal novih članov telovadcev in telovadk, kakor tudi ne naraščalnikov in dece, ker pri obsežnem delu v javnem letu in vsled predpriprav in vadbami za »Pokrajinski zlet« ne bo utegnili baviti se s podnecni, ki bi na novo prihajali. Kdor se še namerava vpisati in nastopiti pri javni telovadbi na zletu, naj se vpiše do 1. februarja. Ta sklep velja do 1. julija t. l. in to samo za telovadeče članstvo.

— Iz Ljubljanski Sokol opozarja in opominov vabi na slavnostni koncert »Glasbene Matice«, ki bo jutri v soboto ob 19.30 zvečer v dvorani Filharmoničnega društva. Po koncertu bratski sestanek v restavracijskih prostorih »Zvezde«. V nedeljo 22. t. m. bo društveni redni občni zbor točno ob 10. uri v društveni telovadnici. Udeležbo na tem občnem zboru naj smatra članstvo za svojo dolžnost.

— Iz Cenitev javel, zlatine, srebrnine itd. Ker so postale trgovine in delavnice zlatarske in urarske stroke kakor nekaki polizvedovalni biroji, se cenjeno občinstvo opozarja, da ne bodo člani podpisanega združenja predmetov, ki spadajo v njih stroko, v bodoče nič več cenili ne zastojni niti proti bonorariju, pa najsi bodo dotični predmeti novi ali pa stari odeno se rabljeni. — Združenje urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani.

— Iz Završanov pevski kvartet se imenuje doslej tudi oficijelno znani vokalni kvartet, v katerem sodelujejo gg. Pelan Vlado, Završan Dušan, Završan Janez in Skalar Josip.

— Iz »Dolenjska v literaturici. Drevi ob 8. v društvu »Krka« pri Mikliču predavane prof. dr. Slednjaka. Godba jazz Odeona, nastop 7letnega Vikija v narodni noši s harmoniko in druge zanimivosti. Brez vstopnine!

— Iz Opozarjamo na baletni večer plesnega para Pia in Pino Mlakar, ki bo v opernem gledališču v ponedeljek 23. januarja ob 20. uri zvečer. Vstopnice so v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

— Iz Razprodaja damskih oblek, R. Soss, Mestni trg.

— Iz Zveza zidarjev, tesarjev in stavbinškega delavstva ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo dne 22. t. m. ob 9. uri dopoldne v predavalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Zidari in ostali v stavbinško stroko spadajoči delavci so imeli doslej svoj poseben odtsek v podružnici Narodno strokovne zveze. Odslej pa bodo imeli svojo samostojno Zvezo, ki je včlanjena v NSZ. Vabimo vse člane, da se udeležijo občnega zbora v kar največjem številu. — Odbor.

— Iz Obrtniško društvo v Ljubljani vjudno vabi vse svoje članstvo kakor tudi ostale obrtnike, da se udeležijo zanimivega predavanja, ki ga priredi danes ob 20. uri v dvorani Trgovskega doma, Simon Gregorčičeva ulica, zbornični urad za pospeševanje obrti. Predaval bo konzulent zbornice za TOI g. Fran Žagar, priznani strokovnjak v davčnih vprašanjih, in sicer o davčnih prijavah, ki jih je do konca tega meseca vložiti. V interesu slehernega

Dve obravnavi pred malim senatom

Zalitev uradnega organa — Sokole so napadli s kamenjem

Ljubljana, 20. januarja.

Pred malim senatom se je v torek zgovarjal 1. 1903 rojeni trgovec in mesar v Smuku pri Zuzemberku, Ivan Bizilj. Obtožnica mu je očitala, da je lani 22. junija v mestni klavnicni v Ljubljani policijskega stražnika Šternama Matevca, ki mu je napovedal aretacijo, sunil z roko v trebuh ter ga s pestjo udaril po uših, ga lahko poškodoval in se s tem s silo zoperstavil državnemu organu. Razen tega je zmerjal podravnatelja klavnice, magistratnega svetnika Veloslava Riglerja, in mu grozil s pestmi. Podravnatelj Rigler je namreč karal neke mesarje Bizilj pa se je vmešal v debato in je bil Rigler prisiljen, da je policijski policijsko stražo. Stražnik Šternan, ki je napovedal Bizilju aretacijo, je moral klicati po ojačenje, ker je Bizilj besno mahal z rokami okoli sebe in je pri tem poškodoval stražnika. Bizilj je dejanje zanikal, češ, da ni imel namena udariti stražnika in da je mahal okoli sebe le v razburjenju pod vplivom španske bolezni. Sodišče ni verjelo njegovemu zagovoru in ga je kaznovalo s 35 dni zaporu in 300 Din globe, ki se v slučaju neizterljivosti spremeni v 5 dni zaporu. Bizilj je kazen sprejel.

Sledila je razprava proti kmečkim fantom, sinovom posestnikov iz Pudohe v Loški dolini, in sicer proti Francu Avsecu, rojenemu 1. 1912, da je streljal na Sokole, ki so se vračali s sokolske prireditve v Starem trgu, v to so ga pa nagovarjali Janez Ponuda, rojen 1905, Palčič Ferdinand, samski delavec, rojen 1898 ter brata Anton in Janez Kandare, vsi iz Pudohe.

12. junija preteklega leta je namreč SKJ za Loško dolino imel običajno letno prireditev v Starem trgu. Udeležili so se je tudi Sokoli iz Novega kota, srez Cavitat, pod vodstvom Komela Alfonza, in Sokoli iz Prezida pod vodstvom Klepeca Slavkova. Ko so se člani sokolske čete Novi kot kritičnega dne okoli 22. ure na vozu vračali iz Starega trga skozi vas Pudohe domov, so bili na cesti v bližini restavracije Kerčič v Pudohe napadeni. V Kerčičevi gostilni so se popoldne in zvečer zbrali domači fantje, ki nasprotujejo sokolski organizaciji. Prijaca je fante še bolj razgrela. Med gosti so bili tudi osumljeni. Avsec je imel seboj italijansko karabinko in raketno pištolo z več ostrimi naboji. Orožje sta Avsec in Ponuda imela skrito v kupa kroljev na Kerčičevem vrtu. Ko je med 22. in 23. uro privozil mimo gostilne voz s Sokoli, so prišli iz gostilne Avsec, Ponuda, Palčič in Anton Kandare. Šli so na kraj, kjer je bilo skrito orožje ter je Avsec s karabinko oddal strel proti vozu in je krogla letela nad glavami Sokolov. Vodja Sokolov Komel je pogljal konje, pištolo pa je oddal še en strel iz raketne pištole proti vozu. Nato so oboženci odšli proti Pudohe, pridružil se jim je še Janez Kandare. Po dejanju sta Avsec in Ponuda skrhali karabinko in pištolo v čebelnjak, lasti Ponude. Vsi so se ustavili pred hišo Kandare, v tem pa je privozil drugi voz s Sokoli iz Prezida, ki so veselo prepevali. Ko je voz pasiral osumljenca, so ti začeli vpiti, naj molče in so nagovarjali Avseca, da je metal kamenje proti Sokolom: »Kaj pa ti hudiči pojo, primi kamen in vrzi ga za njimi.« Vsi so kričali: »Kar brž, kar brž.« Avsec je zalučal nekaj kamnov, nato pa bežal na travnik, Palčič in Ponuda sta ga pa potvrdila, češ, da je storil prav, da je »Prizidalec« s kamenjem nagnal. Slednja sta ga začela nagovarjati, naj steče po karabinko in strelja tudi za tem vozom, kakor poprej na prvega. Ponuda je stekel po puško in prinesel s seboj tudi ostre naboje, ki so bili skriti v žaganci. Avsec je s puško stekel za vozom in je iz daljave 100 m oddal dva strela iz karabinke ter je krogla letela tik nad glavami Sokolov.

Avsec je verjetno pod vplivom soosumljencev začel po napadu na Sokole v Pudohe širiti lažne vesti, da obstoji v Pudohe zarota, ki ji načeljuje Vilhar Zdravko in še trije Sokoli, ki hočejo ubijati prebivalce, v prvi vrsti bodo umorjeni šumski nadzorniki grajščine Snežnik, Šauta Leon,

obrnika, katerim je v prvi vrsti namenjeno to predavanje, je, da se ga zanesljivo udeleži.

— Iz Zastrupljenju podlegel. Včeraj smo poročali, da so prepejali v bolnico 12-letnega posestnikovega sina Antona Urbca iz Lipenja, občina Stari trg, ki mu je običajni drobec od smodnika razstreljene cevi v levi nogi. Nesreča se je zgodila že 6. t. m., vendar je ostal fant v domači oskrbi. Rana se je pričela gnojiti in nastalo je zastrupljenje, nato pa tetanus. V bolnici nesrečnemu Urbču niso mogli več pomagati in snoči je po kratkem, mučnem trpljenju umrl.

— Iz Sentiakobsko gledališče. V soboto 21. in nedeljo 22. t. m. ob 20.15 uri ponove Sentiakobski izravnostni in zabavno veseloigro v 5. dejanjih »? ? ?« (Das Blaue vom Himmel), ki je pri sobotni premieri sijajno uspela in izvrstno zabavala občinstvo. Igra je izvrstno naštudirana in nastopajo v nji najboljši igralci odr. Režijo vodi Miran Petrovič. Obe dosedajni predstavi sta bili popolnoma razprodani in je to najboljši dokaz, da je igra doživela popoln uspeh. Četno občinstvo se prosi, da kupi vstopnice že v predprodaji, ki bo od petka dalje od 10. do 12. ure dopoldne in od 15. do 17. ure popoldne v Mestnem domu.

— Iz Slovensko filatelistično društvo je v zadnjem času pričelo prav živahno delovati in pravkar smo izvedeli, da spet oživi tudi društveni krožek. Krožne pošilke z najrazličnejšimi znamkami bodo cirkulirale med člani društva, da si bodo lahko izpopolnili svoje zbirke z znamkami, ki jih še nimajo, na najcenejši način.

— Iz Danes Mamsell Nitouche v Elitnem kinu Matici. Opozarjamo ljubitelje zabavnih filmskih operet na današnji filmski program ZKD — na popularno opereto Mamsell Nitouche. Prelepe arije, vesela vsebina in izvrstni igralci v glavnih vlogah: Any Ondra, Georg Aleksander, Oskar Karlweis in Hans Junkermann bodo slehernega gledalca zadovoljili. Film se predvaja danes in jutri, vsakokrat ob 14.30 uri v Elitnem kinu Matici.

blagajnik Huter Ivan in nadlogar Almajer Ivan Nadalje, da je Vilar njega nagovarjal, naj pristopi k zaroti in dobi kje kak bombo, da bodo vse tri uslužbenice grajščine ubili in naj pri tem uboju sodeluje. Ubili naj bi tudi župnika Hafnerja in Kerčiča. Te lažne vesti so seveda razburile vso Loško dolino, bile so pa od osumljenca razširjene le zato, da se zadevo glede Sokola zatemni in spelje v povsem drugo smer ter obenem očrni Viharja, ki je vodil sokolsko organizacijo v Pudohe. Avsec je šel tudi trikrat na grajščino in je tam priporočeval o nameravanem umoru in naročil Leonu Šauti, naj zadevo prijaví orožnikom in jim izroči pismeno izjavo, ki jo je Avsec v to svrhu izročil Šauti. Šauta je res napravil ovadbo, kakor mu je naročil Avsec. Ta je tudi v domačem okolišu našolil v tujem ribolovu 12 kg postvri in iste prodal nekemu italijanskemu brigadirju za 60 lir.

Obtožnica je očitala Avsecu napad na Sokole s tem, da je nanje streljal s karabinko in pištolo ter metal nanje kamenje, ostale pa, da so ga v to dejanje nagovarjali.

Prvoobtoženi je zanikal, da bi metal kamenje, priznal je pa, da je streljal, ni pa videl Sokolov. Trdi, da na cesti ni videl nobenega voza in da je bil precej pijan. Izjavil je tudi, da je moral pri sodišču v Ložu vse priznati, ker so mu grozili, da bo moral sicer v Beograd. Avsec je trdil tudi, da ga je sodnik nagovarjal, naj obdolži Ponuda, da ga je le ta nagovarjal. Streljal ni na Sokole, temveč v smeri proti severu, nakar ga je sodnik zavrnil: To je pa čudno, da so krogla letela proti jugu nad glavami Sokolov.

Avsec je bil obsojen na 4 mesece strogega zaporu, drugi so bili pa oproščeni.

Iz Novega mesta

— Gibanje prebivalstva. V zadnjem četrtletju prošlega leta se je v Novo mesto doslošlo iz domačega srezu 7 oseb, od teh dve družini in en posameznik. Iz ostalih srezov smo dobili prirastek 2 rodbin in 9 posameznikov, skupaj 14 oseb. Med njimi je le 8 žensk. Iz drugih banovin so se prišlele 4 osebe, med njimi le 1 moški. Iz druge države smo dobili le eno dvočlansko rodbino. Skupno znaša prirastek na novo, meškem prebivalstvu v mesecih oktobar, november in december 6 rodbin in 11 posameznikov, kar znači 15 moških in 12 žensk, torej 27 oseb. Izzelilo se jih je pa 32, in sicer 20 moških in 12 žensk, kar je porazdeljeno na 6 rodbin in 14 posameznikov. Odselilo se je med temi v druge srez 22 oseb, med njimi 8 žensk, v druge banovine je odšlo 7 oseb, med njimi 3 ženske in v druge države ena dvočlanska rodbina ter 1 posameznik.

— Zupni prednjači tečaj novomeške sokolske župe je pričel danes in bo trajal do konca tekočega meseca. Telovadnica na osnovni šoli je za ves čas rezervirana tečajnikom.

— Reaktiviran je bivši suplent tukajšnje realne gimnazije g. France Cepuder, ki je nastopil danes spet službo na starom svojem mestu. Zadnje mesece se je mudil na študijskem potovanju po Belgiji.

Tujski promet v decembru. V preteklem mesecu se je mudilo v našem mestu 209 turov, od teh 111 poslovno. Prenočili so 226-krat. Iz Jugoslavije jih je bilo 192 (99 poslovno), iz Avstrije 4, iz Češkoslovaške 3, iz Italije 5, iz Nemčije 2, iz Rusije 2 in iz Azije 1.

— Pazite na svoje stvari! Iz šole grede so se učenci na kapitelskem marofu sanjali in smučali. Tako so se pripeljali v šolo in enako so se vračali. Zagarjev Jože je prislonil svojo s knjigami in drugimi šolskimi potrebščinami natičeno aktovko k nekemu konstantu in zdrknil na sankah v dolino. Ko se je vrnil na cesto, aktovke ni bilo več nikjer. Baje je nekdaj sprožil po snegu navzdol. Vse so pretaknili, a zaman. Ker tabore gori cigani, obstoja sum, da so si oni prisvojili tujo učenost. Orožniki bodo že dognali resnico.

Postani in ostani član Vodnikovoe družbe!

Maurice Bedel

17

Filipina

Roman

— Rafaelo! — je vzkliknila, — ali si drznete trditi, da se je mogel kdaj meriti s to nogo marmor, ki je iz nje izklesana noga Atalante!

Rafaelo si ni upal reči ne tako, ne tako. Pač je pa pomislil, da ni prišel v palačo zavoljo nog te dame, temveč zavoljo jasnih oči signorine Filipine.

Na svetu je že tako, da nima nobene želja in prošnja toliko upanja, da bo uslišana, kakor želja zaljublencev, pa čeprav prikipi iz nedolžnega, navnega srca. Baš ko je grofica prigovarjala sramežljivemu fantu, naj seže po marmorju, ki je o njem govorila, so se odprla vrata in na pragu se je pojavila dražestna Filipina s polnimi rokami rož in vsa razigrana. Videč golo nogo je zamolklo kriknila, odskočila in zaprla vrata za seboj.

Toda Rafaelo jo je bil opazil. Planil je za njo, jo dohitel v sosednem salonu, in padel k nogam in prisegel, da se ni prav nič pregrešil in da je tudi grofica nedolžna. Govoril je o nekakšnem kipu Atalante... ki... da... zapletal se je in in in, bil je na las podoben zaljubljenec, zaslepljenemu v naročju druge.

— To je pa res presenečenje! — je vzkliknila Filipina. — Vi, pa pri grofici Colozzolo. Si jo torej poznate. Kako čudno je vse tu pri vas v Rimu.

Te gledališke manire, ta krik, te solze, vse to jo je očaralo. Pri nogah ji je ležal fant, prošil jo je odpuščanja, da se je zabaval z napudrano in plešasto damo, rotil jo je in prisegel, da je Atalanta kip, ne pa rivalinja. Kdo bi tu ne strmel, kako bi tu ne zijalo dekle, vajeno modernih manir mirnih, plahih in hladnokrvnih francoskih fantov!

Zasmejala se je in pregovorila Rafaela, da je vstal.

— Stopite sem in pripovedujte, — je dejala. — Pripovedujte mi o čudni prigodi pri Želvinem vodnjaku, o policijskem komisariatu, o fantih in dekletih, ki jih je zapeljala pregrešna ljubezen. Ničesar nisem razumela. Ali ni bilo to nekaj takega, kar se imenuje v francoskih listih »racija«. Menda so nas imeli za apaše.

Prijela ga je za roko in ga odvedla k divanu.

— In te rože! — je nadaljevala. — Vi ste mi jih poslali. Kako krasne so! Saj boste se obubožali zavoljo mene.

V eni sapi ga je vpraševala o njem, o sebi, o policiji, o ljubezni, o Atalanti in o nogi lepe grofice. Medala je sedanjost s preteklostjo in bodočnostjo: hotela je, naj ji odkrije naenkrat vse svoje življenje, koliko je star, kakšen je njegov poklic, s čem si maže lase, ali je bolj navdušen za tango ali za valček. Ni izpustila njegove roke, besede so ji kar vrele iz ust, bila je nestirna, lica so ji gorela in v glavi se ji je vrtelo od radovednosti.

Zaljubljeni Rafaelo se je pa majal med strahom in srečo, kakor bilka na polju, ko zapiha močan veter. Hvalil je nebo, Fedelinarijo, rožnate grmiče na Pinciu in divan, kamor ga je bila posadila čudežna usoda skupaj z najlepšo Francozino.

Na nagla Filipinina vprašanja je odgovarjal izmikačoče. Tudi on je bil zelo radoveden, kako je prišla signorina s svojim policijskim spremstvom v hotel in kaj je dejal oče, ko jo je zagledal v taki paradi. Upiral je svoj žgoči pogled v prozorno Filipinino čudo; nepremično sta se gledala in iz njunih pogledov se je širila opojna milnina, ki je Rafaela omamljala, pa tudi Filipini je postajalo toplo pri srcu.

— Sama ne vem, kaj je to, — je dejala, — toda ta hip mi je, kot da sem v kinu istočasno in na platnu in v dvorani. To je divno.

Komaj so ji privrele te besede iz nedolžnega srca, je vstopil v salon njen oče s polnim naročjem popisane papirja.

— Drago dete, — je dejal, — ali veš zanesljivo, da se piše beseda »fascisme« z dvema »s«? Za tako veliko besedo se mi zdi to skoraj premalo.

Rafaelo je bil v enem skoku na nogah.

— Saj to je gospod Carabini — je vzkliknil Grenadier, ko ga je opazil.

— Carabini, — ga je popravila Filipina.

Grenadier je položil mladeniču roko prijateljsko na ramo.

— Filipina, — je dejal navni oče svečano, — predstavljam ti lojalnost, pogum in poštenost. Gospod je fašist.

Potem je pa stopil korak nazaj in se prijel za glavo.

— Srečna misel mi je šinila v glavo! — je vzkliknil.

Naš dobri Grenadier je bil eden največjih glavnih urednikov. Iskal je nove sotrudnike, samonikle talente z istim smislom za novotarije, ki ga je vodil pri neprestanem izpopolnjevanju Velikega bazarija, kjer je pa imel srečnejšo roko.

V bliskovitem literarnem in političnem navdahnjenju se mu je zazdelo, da je našel v Rafaelu najboljšega svetovalca za vse svoje delo v Italiji.

— Gospod, — mu je dejal, — pripel sem v Italijo, da bi koristil interesom reda in avtoritete.

— Ah! — je vzkliknil Rafaelo, — to so najbolj vzvišeni interesi!

— Francija pričakuje od mene pouka o redu in če me ne vara notranji glas, tudi avtoritativni dejani.

Obmolnil je in potegnil iz žepa nalivno pero z zlatim obročkom.

— Povejte mi, prosim, koliko »s« ima beseda »fascisme«.

— Tri, — je odgovoril Rafaelo, ki je rabil množino vedno, kadar je bil vesel.

— Evo, zdaj pa imaš, Filipina.

Potem se je pa vrnil k prvotni misli, rekoč:

— Kaj pa ste po poklicu, mladi gospod?

— Titularni centurio, — je odgovoril Rafaelo in stisnil pest.

— Centurio?

— Poveljnik sto mož broječe čete.

Tako, cavaliere.

— Gromska strela! A teh sto mož?

— Teh sto mož... ti so tudi titularni, cavaliere.

— No dobro; a kaj torej delate?

— Rafaelo se je ozrl na Filipino, na strop, na tla in na vrata grofičine sobe.

— Čakam, da pride srečno naključje, cavaliere.

— Imeniten odgovor, — je priklimal naš dobri Grenadier, — odgovor, dostojen mladega naroda, ki veruje v svojo bodočnost.

In zabeležil si ga je v notez, ki ga je nosil vedno pri sebi.

Potem je pa dejal Rafaelu, da je pripravljen napraviti temu čakanju konec in ga sprejeti za ves čas svojega bivanja v Rimu za tajnika in spremljevalca.

— Sijajna misel! — je vzkliknila Filipina.

— Samo ob sebi se razume, da dobite primerno denarno odškodnino, — je pripomnil Grenadier.

Na te besede se je Rafaelo tragično nakremžil, prekrizal roke na prsih in ošinil Grenadiere s pogledom užaljenega leva, rekoč:

— Rafaelo Carabini se prijateljem svoje domovine ne prodaja.

— Sijajno! — je vzkliknil naš dobri Grenadier in si brž zabeležil te besede.

Grenadier je komaj čakal, da bi uveljavil in izkoristil znanje svojega, naravnost z neba poslanega sotrudnika in predlagal je, da bi šli na izprehod; najprej bi si bil rad temeljito ogledal osnovne organe avtoritativnega režima, kakor vojašnice, sodna poslopja, jetnišnice, skratka vse tisto, kar tvori veličino in raison d'être vsake diktature.

Rafaela je pa bolj mikalo razkazati svojima prijateljem razvaline starega Rima.

— Cesarski Rim vam bo naravni prehod k Rimu velikega Duceja, — je dejal.

24 ur živ pod ledom

V New Yorku je ležal fakir celih 24 ur pod ledom, ne da bi se mu kaj zgodilo

Mnogi fakirji so se že dali živi pokopati, toda to so več ali manj že običajni pojavi, ki se ljudje ne zanimajo več tako zelo zanje, kakor bi bilo pričakovati in kakor upajo fakirji sami. Vse fakirje je pa posekal argentinski fakir Fedro Vaziz v New Yorku. S francoskim bankirjem Chaillotom je stavil za 3000 dolarjev, da ostane 24 ur zakopan pod ledom, pa se mu ne bo nič zgodilo. V navzočnosti dopisnika pariškega lista »l'Animateur« in dveh notarjev se je dal fakir pokopati v dolgi krsti, napolnjeni z vodo, ki je že zmrovala, ko so ga položili v krsto. Seveda se je zbralo v dvorani, kjer je hotel fakir pokazati, kaj zmora železna volja, mnogo radovednežev, ki kar niso mogli verjeti, da zleze fakir čez 24 ur živ izpod ledu.

Naprej so fakirja pregledali zdravniki, ki so ugotovili, da je popolnoma zdrav. Potem se je fakir s silo svoje volje uspaval in sicer tako močno, da mu je srce le še rahlo utripalo. Uspavanje je trajalo poludru uro, kakor je bil fakir že vnaprej določil. V zakurjeni sobi je stala kovinska krsta, napolnjena z vodo. Fakirja so namazali z mastjo in ga položili v krsto tako, da je bilo vse njegovo telo 10 cm pod vodo. Končno so krsto prenesli v drugo sobo, kjer je znašala temperatura 5 stopinj pod ničlo. Voda v krsti je naglo zamrznila. Ves prizor je imel deloma značaj pogrebne obreda, zlasti, ker je trajal poskus precej dolgo. Fakir je ostal pod ledom celih 24 ur.

Potem so krsto previdno prenesli nazaj v zakurjeno sobo, da bi se led stal. Fakir je bil še vedno pogreznjen v trdno spanje. Spečega so dvignili iz krste in ga umili najprej z mrzlo, potem pa mlačno vodo, končno so ga pa pod zdravniškim nadzorom še previdno masirali. Dobro uro je trajalo obujanje, potem je pa fakir odprl oči in se nasmehnil bankirju, ki je izgubil 3000 dolarjev. Med obujanjem je fakirjevo srce zelo rahlo utripalo tako, da je zdravnik že dvomil, da se bo posrečilo moža obuditi. Napravil je celo zadnji poskus s specialnimi odli. Ko je pa fakir odprl oči, je čakalo radovedneže novo presenečenje. Mož je namreč izjavil, da je bil pri popolni zavesti takoj, čim so ga vzeli iz krste in da je bilo vse obujanje odveč. Fakir je bil sicer pri zavesti, glede na težke pogoje prvega poskusa te vrste pa ni mogel svojega telesa takoj obvladati. Opravičil se je za svojo »menobo«, potem je pa spraviš pošteno zaslužen stav, zaplesal rumbó in se smeje priporočil radovednežem.

Država pod ženskim režimom

Zanimive podrobnosti o kitajskem plemenu, ki mu vladajo ženske, pripoveduje ameriški raziskovalec Wulsiu. Ameriško zemljepisno društvo je organiziralo znanstveno ekspedicijo pod njegovim vodstvom, ki je dohitelo plemeno odkrila. Plemo se imenuje Te-Rung in prebiva ob Zolti reki v vzhodni Kitajski. Spada k mongolski rasi. Ženske tega plemena so zavladale nad moškimi zlasti zaradi svoje izredne telesne sile, ki jo ohranijo do pozne starosti.

Ženske in moški kade neko tobaku podobno rastlino. Žene imajo po več mož, obenem pa smatrajo še postranska ljubavna razmerja za obvezna. Otroci iz teh divjih zakonov pripadejo moškemu, ki jih označuje žene za očete. Samo žene imajo pravico pečati se s trgovino. Tudi doma vladajo žene neomejeno, brez njenega dovoljenja ne sme moški ničesar storiti. Američan pa pripomnja, da tudi pod neomejenim režimom žen ni vse tako, kakor bi moralo biti.

Po afganskih zakonih

Iz Moskve poročajo, da je bila vila afganskega diplomatskega zastopstva v Moskvi zadnje čase pozorišče čudnih dogodkov, ki so bili pojasnjeni šele te dni. Lani od julija so opazili, da se ogreva višji diplomat afganske vlade v Moskvi za lepo plesalko moskovske opere in da ima z njo ljubavno razmerje. Plesalka se je končno preselila kar v vilo afganskega poslaštva, kjer je dobila krasno stanovanje. Neke decembrske noči se je pa zaljubljeni diplomat nenadoma zbudil, ker je zaslišal zamolkel padec. V naslednjem hipu je začul iz svojega kabineta sumljiv ropot. Ker je bil v stanovanju sam, mu je bilo takoj jasno, da je nekdo v njegov kabinet vlomil.

Tiho je vstal, vzel je revolver in odšel v kabinet, kjer je za zagledal v svoje veliko presenečenje za pisalno mizo svojo lepo prijateljico. Plesalka je jemala iz predalčka važne politične dokumente. Diplomata je kmalu spoznal, da ima opraviti z zaupnico politične policije. Ne da bi dolgo pomišljal, je potegnil revolver in svojo ljubico ustrelil. Zjutraj je pa dal truplo zakopati kar na vrtu. Več dni so plesalko

zaman iskali, potem so pa kar naravnost vprašali diplomata, kje je, ker so vedeli, da je imel z njo ljubavno razmerje. Afganski diplomat je odkrito priznal, da jo je ustrelil in zakopal, češ, da je to v skladu s starimi afganskimi zakoni, ki velevali ženo ubiti in zakopati, če jo zasačijo pri nedovoljenih, nečastnih poslih.

Ker je bil umor izvršen v vili afganskega poslaštva, torej po zakonu na afganskih tleh, je morala sovjetska vlada spoštovati tuje zakone. Vsaj doslej vročerknega afganskega diplomata še niso klicali na odgovor, niti ni bil premeščen, kar je pač najboljši dokaz, da afganska vlada njegovega dejanja ne obsoja.

Usmrtitev kraljice lepote

V Los Angelesu bo 17. februarja usmrčena bivša coloradska kraljica lepote Winnie Ruth Juddova. Lepotica, ki preživlja zadnje dneve svojega burnega življenja, je hči popularnega pridigarja in žena znanega zdravnika dr. Judda v Denverju leta 1931. Je ustrelila svoji dve najboljši prijateljici Rovevo in bolno učiteljico Samuelsonovo. Trupli svojih žrtev je razsekala in spravila v kovčge, ki jih je poslala v Los Angeles, kjer so več dni ležali kot navadna prtljaga. Pozneje je skušala kovčge odstraniti, pa jih ni mogla dobiti nazaj, ker jih spričo železniških uslužbencev ni hotela odpreti. Šele čez nekaj dni so železničarji opazili, da kaplja iz kovčgov km.

Ko je Juddova spoznala, da je izdana, in da ji ne bo pomagalo nobeno izgovarjanje, si je hotela končati življenje in je dolgo ležala v bolnici. Končno je prišla pred sodišče in je bila obsojena na smrt. Motiv dvojnega umora še zdaj ni znan, morilka o tem sploh noče govoriti.

Med prijateljicami

— Ali si slušala, da se namerava ta statistika prihodnji teden omožiti?

— No, končno je dočakala vlogo, v kateri bo lahko govorila.

Bistroumen deček

Vzgojiteljica: Videti Mihec, volk je požrl jajce, ker ni bilo pridno. Če bi bilo pridno, bi ga volk ne bil požrl.

Mihec: Ne, pač bi ga bili pa pohrustali mi.

Zanimiva premijera pri Šentjakobčanih

Ljubljana, 20. januarja.

Sentjakobski oder je v soboto in nedeljo imel uspeh, kakršnih je malo tudi na velikih odrih. Igrali so slavno moderno petdejansko veseligr Hansa Chlumberga »? ? ?«, ki ima nemški naslov »Das Blaue vom Himmel«, kar bi se dalo prevesti tudi z »Karsibodie«.

Da, karsibodi vzame dramatik iz resnične življenja, pa je komedija ali drama, največkrat pa tragedija. »Vsak ima svojo tragedijo! Poglejte občinstvo: kake maske! Izmislite si kaj... vzrite publiki nekaj peska v oči... et incipit comedia!«

V teatru je pomota in igralci ter drugo gledališko osebje misli, da je predstava odpovedana — a teater je razprodan. Na odru delavci kvartajo in pijo, razveseljujelec Lavrič flirta z garderobjerko Pavličev, oderski mojster Koman pa rolni in se krega na nered in teatrsko Sodomo in Gomoro, tedaj pa pridvi režiser Karus in kar zdvija, ker ni ničesar pripravljeneza za predstavo. Znosi se nad inspicienta Moserja in nad vsem osebjem, a blagajničarka Bučarjeva ga ukroti z inkasiranim denarjem, češ, da denarja ne vrne pod nobenim pogojem. Še zastor nagaja, ki ga s težavo dvignejo, potem pa noče več pasti, da publika v razprodanem avditoriju gleda to obupno zmelo in zadrego na odru... Pa pride dramaturg Skerlj in kot Mefisto pričara idejo, naj namesto igralcev igra publika sama. Brez treme in plavanja, resnično in prepričevalno igra vsakdo iz publike svojo vlogo v teatru resničnega življenja. Pa poizkusijo in prestavijo življenje iz avditorija na oder. Dramaturg Skerlj pripelje iz publike lepo gospo Gabrijelo — Ervino Wrischerjevo z njenim soprogom, uglednim advokatom — Košakom. Zmelnijo se, da bodo igrali nezvestobo v zakonu, in iščejo, kdo bo »one«. V avditoriju se jih polno javi, ki bi radi igrali uspešnega ljubimca pri gospe Gabrijeli, kar na oder pa pridvi mlad kavalir, pl. Rana — Petrovič in režiser kmalu spozna, da je to pravi »one« gospe Gabrijele. Drama se torej lahko prične — et incipit comedia.

Se sestro Gabrijelo, moderno dekle Jeriko — Silvo Danilovo in prijateljico njeno, pikantno Sano Solomonovo — Gito Pirčevco s prijateljem, študentom medicine Hanžičem pripelje dramaturg na oder in drama se prične razvijati kar sama od sebe, le sem in tja posežeta vmes režiser in dramaturg. Samesa sebe igrajo in zgodba zdolgočasnega zakona in preloma se razvija pred gledalci iz komedije v tragedijo. Gabrijela se izpove svojemu možu in hoče od njega, on pa zbeži — a še ga prinese pravi ljubljanski gasilci na nosilnici težko ranjenega, ker se je v obupu vrgel pod avto. Vse osebje teatra spremlja pogrnjenega ranjenca, spet je vse obupano, ker se je šala z improvizacijo komedije izpremenila v resnično tragedijo, da režiser kolne idejo dramaturga, ker ga je zapeljal v tako nesrečo. Namesto komedije — resnična tragedija! In spet dramaturg, ki razkriva na odru le življenje, pričara nazaj živga moža in z njim tudi — ljubezen Gabrijele do njega, da se drama srečno konča kot — komedija.

Kako duhovita in originalna je igra, se prepričate sami, saj je bilo občinstvo oba večera z njo nad vse zadovoljno, da o tem uspehu govori vsa Ljubljana.

Sentjakobčani so napravili s tem uspehom velik korak naprej. Režiser g. Petrovič in vsi igralci, ki so z malimi izjemami nastopali nemaskirani in igrali se same, so pokazali toliko, da jim mora čestitati tudi najstrožji kritik. Nova je na Sentjakobskem odru gđ. Silva Danilova. V dramu se ni mogla preriti naprej, zato je pa neugnano nagajenje do igranja to talentirano mlado igralko prignalo k Sentjakobčanom, kjer naj se svobodno izživi in razvije med sebi enakimi idealisti v čast Sentjakobskega odra in vse naše dramske umetnosti! Omenjati in hvaliti posamezne igralce bi bilo čisto odveč, saj so svojo zelo težko nalogo vsi rešili tako odlično, da so spet neovrgljivo dokazali svojo pravico — imenovati se prave umetnike.

NAROČAJTE SLOVENSKE NARODNE MESEČNE NAROČNINA DIN 12.-

Večja množina makulturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove upravnica Slovenskega Naroda

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

PRODAJA

TOVARNI AVTO
1½ tonski Puch VII za 15.000
Din proda Završnik, Zagorje ob Savi. 766

PRODAJA ZALOGO USNJA,
čevljev ter pisarniški inventar
po zelo ugodni ceni — pri
»TEMPO«, Gledališka ulica 4.
125/T

KOMPLETNE SMUCI
180—220 Din, tel. 2778, avtobus,
Rojina, Zgornja šiška. 787

NOV SIVALNI STROJ
proda valed bolezn Bartelj Fr.,
Jesenice-Fužine, Ukova 3. 789

KUPIM

ZELEZEN STRUŽNIK
(Dobrobank) — kupi sušerje
Vrhnika 97. 782

RAZNO

OBLEKE in SUKNJE
kupite najbolje pri A. Presker,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.
11/T

Sveže, najfinije norveško
RIBJE OLJE
iz tekarne DR. G. PICCOLIJA
v LJUBLJANI — se priporoča
bledim in slabotnim osebam.

FRANCISCO REPES
v Severni Ameriki, Chishelm,
Minnesota, Non Roe, išče njena
hčerka Franciska Kavčič, Beograd, Bunarska 1, Jugoslavija.

PERJE
belo, čobano, Din 36 kg; sivo,
čobano Din 34.— in Din 24.—
kg; beli puh Din 160.— kg po
potnem povzpetju razpošilja L.
Brodarčič, Zagreb, Illica 82. 788

HALO! KEGLASI! HALO!

Gostilna »Frankopanski dvor«
(Reininghaus) nudi cenjenim
društvom in družbam prav to-
plo in lepo urejeno keglišče. —
Priporoča toplo in mrzlo kuhi-
no. — Se priporoča Ukmar.

DVA VAGONA PARALEL
žagane — suhe bukovine —
proda parna žaga Martinec,
Škofljica. 300 m³. 770

MORSKE RIBE

v velikih izbiri. — Purani in
piščanci na razne načine.

Operna klet

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA

UVOZ IN PRODAJA ANGLEŠKEGA IN CEŠKEGA SUKNA, VOLNENEGA BLAGA IN SVILE.

VAŽNO! V račun jemljemo (do preklica) tudi HRANILNE KNJIZICE prvovrstnih ljubljanskih delnarnih zavodov!

A. & E. Skaberne, Ljubljana